

VGOMedia Magazine is het kwartaalblad van de Vereniging van Gepensioneerde medewerkers van de Omroep en andere Media.

Bestuur VGOMedia

Voorzitter: Arie Smit
 Vice-voorzitter: Ynskje van den Brakel Visser
 Secretaris: Madelon van Waart
 Penningmeester: Henk Petiet
 Bestuursleden: Cor van Dijk, Oda van Ginneken, Ruud Leyendekker, Bob Ris

Postadres VGOMedia:

Brinklaan 137, 1404 GD Bussum
bestuur@vgomedia.nl

VGOMediaMagazine

Redactie: Govert van Brakel, Louis van Hattem (vormgeving), Willem Hekhuis (eindredactie), Bas Nieuwenhuijsen, Hans Wentholt

Medewerkers aan dit nummer: Erik Boshuijzen, Cor van Dijk, Ruud Leyendekker, Henk Petiet, Barend de Rondon, Arie Smit, René Teunissen, B. Van der Vlis, Madelon van Waart

Druk: Drukkerij neo print vof, Soest

Postadres redactie

VGOMedia Magazine: Waterhoen 5, 3831 HT Leusden
magazine@vgomedia.nl

De vereniging onderhoudt ook een actuele website: www.vgomedia.nl
 Eindredacteur: René Teunissen
website@vgomedia.nl

Overzicht ontwikkeling dekkinggraden

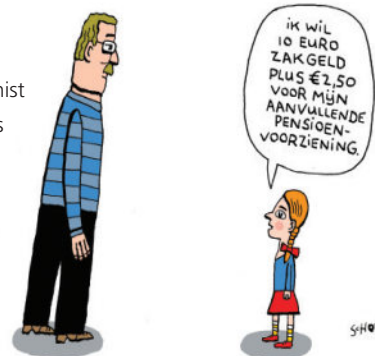
	31-09-2012	30-06-2013	31-10-2013	31-12-2013	31-01-2014	Korting in % per 1-04-2013
ABP	97	97	106	106	105	0,5
Zorg en Welzijn	99	101	109	109	109	n.v.t.
Zorgverzekeraars	110	108	115	114	115	n.v.t.
Architectenbureaus		99	109	107	107	2,8
Werk en Integratie	99	100	109	108	n.n.b.	n.v.t.
Grafische bedrijven	101	99	107	105	106	n.v.t.
PNO Media	91	89	95	105	105	3,4

Vereiste dekkinggraad om meer korting te vermijden: 104,2 per 31-12-2013

Een vergelijking van de dekking van een aantal pensioenfondsen: de twee 'grote' en enkele met PNO vergelijkbare. Het verloop van de dekkinggraad van PNO kan worden gevolgd op de website www.vgomedia.nl.

Bij de voorpagina: Bas van der Schot

In 2014 worden de voorpagina's van het VGOMedia Magazine gevuld door cartoonist Bas van der Schot. Van der Schot (1970) is sinds 2011 politiek tekenaar voor de Volkskrant. Eerder werkte hij voor o.a. Algemeen Dagblad en NRC Handelsblad. In 2002 won hij de Inktspotprijs voor de beste politieke cartoon.
www.basvanderschot.com

Betaaldata 2014

maandag 24 maart	dinsdag 24 juni	vrijdag 24 oktober
vrijdag 25 april	vrijdag 25 juli	dinsdag 25 november
maandag 26 mei	maandag 25 augustus	maandag 22 december
	woensdag 24 sept.	

Inhoud

Pensioenen		Oproepen	17
Van de voorzitter	3	Het rijke Spreek'buis-archief	18
Pensioencrisis? Hoezo?	4	Het MCO en het nieuwe	
Uit de Deelnemersraad	25	TivoliVredenburg	20
		PNOzorg en de kunst	22
Vereniging		Rubrieken	
Algemene vergadering	8	Wat ons van het hart...	17
Onze nieuwe website	16	Dankbetuigingen	26, 28
En verder		Boekbespreking	27
Zo vader, zo dochter:			
Jan en Lieke Fillekers	12		

Van de voorzitter

Het nieuwe jaar zal voor de actieve deelnemers en gepensioneerden van ons pensioenfonds in het teken staan van de begrippen risicohouding en risicobereidheid. Voor het nieuwe Financiële Toetsings Kader (FTK) dat nog in ontwikkeling is, zijn de sleutelwoorden de indexatieambitie (de compensatie van de prijsstijgingen) en het daarbij vereiste beleggingsbeleid.

Als je een spaarpotje hebt gevuld, weet je dat er genoeg liefhebbers zijn om mee te delen: de bank met een lage rente, de belastinginnehmer met een vermogensrendementsheffing en daarbij komt nog de

inflatie. Als je dan als particulier bij je bank informeert of beleggen meer rendement oplevert, wil de bank gezien zijn zorgplicht graag weten wat uw doel is met uw spaarcenten en welk risicoprofiel

bij u past: bijvoorbeeld defensief, neutraal of offensief. Ons pensioenfonds dient voor zijn grote groep deelnemers een weloverwogen beleggingsprofiel te kiezen. Een vereiste is dan dat ons fonds weet hoe de actieve en gepensioneerde deelnemers over het nemen van risico's denken, met andere woorden de risicobereidheid. In 2011 werd het eerste onderzoek gehouden de zogenaamde nulmeting. In 2012 kwam het volgende onderzoek*). Je kunt de resultaten van beide onderzoeken vergelijken en nagaan welke invloed het korten op de risicohouding heeft gehad.

De onderzoeksaanpak bestond uit twee delen: een kwalitatief deel en een internetenquête waaraan 469 actieve deelnemers en 482 gepensioneerde deelnemers meededen. Daarmee werd een goede afspiegeling van actieven en gepensioneerden bereikt. Laten we de grote groep slapers die ook pensioen bij ons fonds hebben opgebouwd, niet vergeten. Het

worden uiteindelijk ook gepensioneerde deelnemers van ons fonds.

Opvallend en bemoedigend is dat er een stevige band tussen de deelnemers en het fonds is. Daar heeft zeker in de afgelopen periode de heldere en open communicatie over de ingewikkelde problematiek van de dekkingsgraden en de mogelijke korting van de pensioenen door het fonds aan bijgedragen. Anders is het niet te begrijpen dat volgens de onderzoeker Peter Zegwaard de korting niet tot een vertrouwensbreuk bij de gepensioneerden heeft geleid. Het door de deelnemers gewenste beleggingsprofiel ligt tussen het meer gematigde en het risicovolle scenario. Goed passend bij onze poldermentaliteit. De conclusie dat meevallers door PNO Media moeten worden gebruikt om buffers op te bouwen, sluit hier mooi bij aan. Het opbouwen

van buffers betekent een keuze voor het verhogen van de dekkingsgraad en het wachten met het toekennen van toeslagen. Dit in tegenstelling tot de aanpak van de grote spelers

ABP en Zorg en Welzijn die het jaar openden met een verhoging van de pensioenen bij een marginale dekkingsgraad.

Onze leden in de Deelnemersraad hebben met dit omvangrijke onderzoeksrapport een prima informatiebron in handen. Als je adviseert, is het essentieel om te weten hoe je achterban er over denkt. Voor het inschatten van de risicobereidheid heb je informatie nodig. Dit rapport reikt die informatie aan. Tijdens onze Algemene Ledenvergadering (zie pagina 8 en 11) zal het rapport en zijn bevindingen centraal staan. Ik reken op een goede en stevige discussie.

Arie Smit

**) Risicohouding in beeld-1-meting.*

Onderzoek naar de risicohouding bij actieve deelnemers en gepensioneerden in opdracht van PNO Media. November 2013 Peter Zegwaard (GfK)

'Een goed pensioen is een risicovol pensioen'

Hoezo crisis?

Onder de prikkelende kop 'Pensioencrisis? Hoezo crisis?' organiseerde de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen (KNAW) op 9 januari in Amsterdam een mini-symposium over de actuele stand van zaken in het pensioendebat. VGOMedia-bestuurslid Ruud Leyendekker was erbij en geeft hieronder een samenvatting van wat hij hoorde en zag.

"Even een test: hoe kijken we eigenlijk tegen ons pensioen aan? Is dat:

- uitgesteld loon;
- de aankoop van een vaste - nominale - uitkering na pensioenleeftijd;
- een storting in een collectief beleggingsfonds met onzekere uitkomst?"

Zo begint prof. Casper van Ewijk (hoogleraar economie en sinds kort directeur van Netspar, het onderzoeksnetwerk pensioenen van de Universiteit Tilburg), als eerste spreker op het door de KNAW (Koninklijke Akademie van Wetenschappen) op 9 januari in Amsterdam georganiseerde symposium 'Pensioencrisis? Hoezo crisis?'

In de zaal - met daarin zo'n 250 deskundigen uit de pensioenwereld - kiest een kleine helft voor a) 'uitgesteld loon', eenzelfde aantal voor c) 'onzekere opbrengst uit een soort beleggingsfonds', en een enkeling voor b) 'vaste uitkering'.

Van Ewijk helpt de eerste helft snel uit de droom: "Uitgesteld

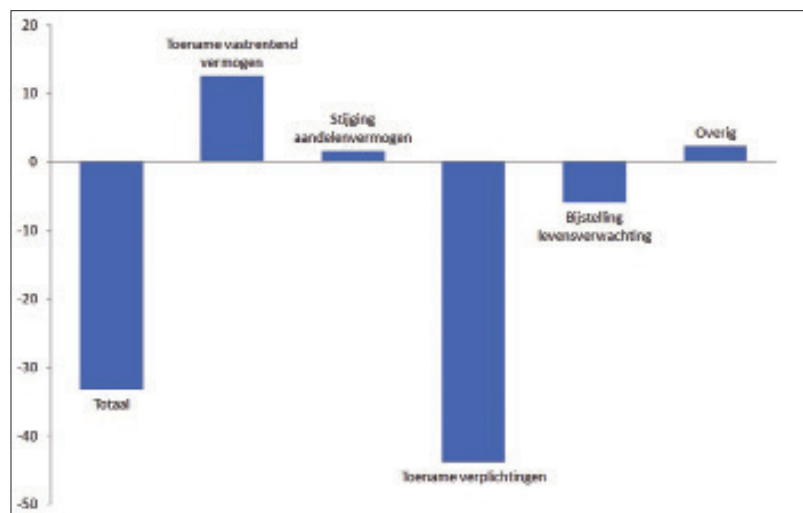
loon is het zeker niet. We denken dat wel, want het beeld bij velen is dat de werkgever ons loon na onze pensionering voor 70% doorbetaalt, maar dat klopt totaal niet. De werkgever heeft zich dan al lang teruggetrokken en garandeert niks. Hij stort pensioenpremie in een pensioenfonds, en de gepensioneerde is dus overgeleverd aan dat fonds, de instelling die die premie beheert."

Bij antwoord b) 'vaste uitkering', zegt hij: "Zou kunnen, maar het

is erg duur om een nominale uitkering echt te garanderen. Bovendien is 'vast' niet meer dan een gelijkblijvend bedrag in euro's, en dus in termen van koopkracht niet 'zeker', maar eerder 'armzalig'. Want zonder enige indexering voor inflatie blijft er maar zo'n 30 tot 40% van je pensioen over!" Dus het goede antwoord is c): pensioen is een onzekere opbrengst uit een collectief beleggingsfonds.

Geen goed pensioen zonder risico

Voor wie argwaan krijgt bij het begrip 'onzekerheid': dat is onnodig, aldus Van Ewijk, het is juist een pluspunt. "Want", zo is zijn stelling, "een goed pensioen is een risicovol pensioen." Hij vindt het positief dat de pensioenfondsen tussen 1990 en 2000 meer

Uitsplitsing daling dekkingsgraad 2007-2013 (Van Ewijk)

zijn gaan beleggen in aandelen. Daaraan is het namelijk te danken dat we er in Nederland - dankzij hogere rendementen dan vóór 1990 - nog steeds relatief goed voorstaan, zeker in vergelijking met het buitenland.

Nederland staat op het erepodium van beste pensioenstelsels ter wereld: op 1. staat Denemarken, op 2. Nederland en op 3. Australië. We hebben nu al een enorm pensioenvermogen bij elkaar gespaard (zo'n duizend miljard euro), en tot 2040 stijgt dat zelfs nog door tot tweemaal het nationaal inkomen (BBP).

Nederlandse pensioenfondsen - met hun verplichte deelname, langetermijnfocus, collectief beheer, daar-

mee lagere kosten en dus hogere rendementen - maken dat 'er veel koek te verdelen is', en zeker veel meer dan wanneer iedereen zelf aan het sparen en beleggen zou slaan. Uit diverse studies blijkt dat een collectief beheerd pensioen zo'n drie procent extra rendement oplevert.

Toch is volgens de hoogleraar de huidige situatie zorgelijk, althans in termen van koopkracht. Want voor een geïndexeerd pensioen zijn veel hogere dekkingsgraden nodig (circa 140%) dan die van vandaag (gemiddeld 110%). En dát noemt Van Ewijk precies de verwarring in de huidige discussie. Het toezicht en de rekenregels zijn namelijk gebaseerd op nominale, tot nu toe opgebouwde pensi-

oenen (de 'harde' verplichtingen, die op het jaarlijkse Uniform Pensioenoverzicht staan). Echter, pensioenfondsen - en zeker gepensioneerden - ambiëren ook toekomstige indexatie (om de koopkracht op peil te houden). Maar die toezeggingen zijn 'zacht'. Dus een heel groot deel van ons pensioen blijft op die manier buiten beeld. In de woorden van Van Ewijk heet deze tegenstelling 'de zelfgekozen fictie van nominale zekerheid'. En daarmee zijn teleurstellingen als het ware ingebouwd.

Nederlandse pensioenfondsen hebben veel koek te verdelen, zeker veel meer dan wanneer iedereen zelf aan het sparen en beleggen zou slaan

Wie is eigenlijk solidair met wie?

De koek mag dan groot zijn, het is met name de verdeling van de koek waar de pijn zit, stelt Van Ewijk. Vooral omdat de regels in onze Pensioenwet ontworpen lijken voor 'mooi weer'. Nu het stormt (gestegen levensverwachting, gedaalde rente en daarmee gestegen verplichtingen, minder toekomstige premie-inkomsten vanwege de vergrijzing), blijken die regels óf geen helder antwoord te geven (bijvoorbeeld: hoe hoog moet de premie zijn en hoeveel moet er gekort worden bij dekkingsgraden onder de 100) óf zijn ze voor sommige groepen niet langer acceptabel. Jongeren accepteren bijvoorbeeld niet langer

Prof. Casper van Ewijk tijdens zijn inleiding

de doorsneepremiesystematiek, hetgeen inhoudt dat zij tot hun 45e minder pensioen opbouwen dan zij aan premie betalen. Daarna keert dit weliswaar om, maar hun carrièreverloop is niet meer zoals vroeger, dus moeten ze nog maar zien te profiteren van deze omkering.

Waarom is die doorsneepremie dan ooit bedacht? Dat is om oudere werknemers niet uit de markt te prijzen als hun loonkosten door een hogere pensioenpremie te veel zouden toenemen. Maar met die relatief lage premie houden 45-plussers tot nu toe wel een hoge pensioenopbouw. Hetgeen neerkomt op een subsidiëring van jong naar oud van drie à vier miljard euro per jaar. Dit 'weeffoutje' is niet zo maar op te lossen, want volgens berekeningen van het CPB gaat het opgeteld om een waarde van 10% van het totale pensioenvermogen, dus zo'n 100 miljard euro! En wie gaat die rekening dan betalen?

Ook andere solidariteiten komen ter discussie nu het stelsel onder druk staat. Bijvoorbeeld dat vrouwen meer profiteren van de pensioenpot dan mannen, doordat zij langer leven. Omdat Europese anti-discriminatie wetten geen onderscheid toestaan naar geslacht, kan de Nederlandse wetgever dat niet veranderen. Maar hoe zit dat bij bijvoorbeeld

Betekenis premie

- Kapitaaldekkingssysteem is een spaarpot
- Uidkomst hangt af van premie, rente en demografie
- De uitkering is recht-evenredig met premie
- Als opbouwpercentage daalt van 2.15 naar 1.85 dan daalt de uitkering met .30/2.15, dat is met 14 %!
- Met premie-instrument is niet bot maar vlijmscherp.
- Indexatie is noodzakelijk. Anders halveert pensioen binnen 25 jaar. Dit leidt tot hogere

Les Premies
2014, Bernard M.G. van Praag

Prof. Bernard van Praag

hoge t.o.v. lage opleidingen en daarmee parallel lopende inkomens? De 'hogen' krijgen langer pensioen dan de 'lagen', aangezien zij gemiddeld zes jaar langer leven. En ze krijgen bovendien een 'dubbel hoog' pensioen, want ze maken langer carrière, ze zitten minder snel aan hun top. Heet dit nog solidariteit? Of is het eerder 'perverse subsidiëring' van een vooraf bekend verschil?

Maatregelen voor herstel van draagvlak

Van Ewijk geeft met deze voorbeelden aan dat ons pensioenstelsel kwetsbaar is geworden, doordat jongeren dreigen af te haken. Het draagvlak voor risico's neemt zodoende af, omdat het oude mechanisme (bij tegenvallers verhogen we de premie) niet meer werkt. Simpelweg omdat er steeds minder actieve deelnemers zijn ten opzichte van het aantal gepensioneerden. Zijn stelling is dan ook, dat het daarom in het belang van ouderen is om niet te veel op – steeds minder – jongeren af te schuiven, maar ook zelf schokken op te vangen.

Wél waarschuwt hij nadrukkelijk om het kind niet met het badwater weg te gooien. Hij wil de aandacht richten op de sterke punten van ons pensioenstelsel, en hij wil af van de overdreven nadruk op

technische discussies over dekkinggraden en rekenrentes. Ons pensioenstelsel is in opzet prima (het levert immers veel 'koek' op), maar het is wel hoog tijd voor de nodige aanpassingen.

Hij noemt daarbij als hoofdpunten, buiten het afschaffen van de doorsneepremie:

- individuele eigendomsrechten, zonder de collectiviteit los te laten;
- duidelijker regels, ook voor slechte situaties zoals dekkinggraden onder de 100;
- meer flexibiliteit en maatwerk voor een steeds heterogenere doelgroep actieven (bijv. zzp'ers);

Ons pensioenstelsel is in opzet prima maar het is wel hoog tijd voor de nodige aanpassingen

- combinaties van pensioen met zorg en wonen (wie bijvoorbeeld een eigen huis heeft, zit al zwaar in 'vastgoed': in de pensioenportefeuille van zo iemand zou het dan wel een tandje minder mogen).

Premie-instrument nog steeds vlijmscherp

Geeft Van Ewijk nog een academisch overzicht - al is het hier en daar prikkelend, - prof. Bernard van Praag (emeritus hoogleraar economie, zelf noemt hij zich

'ambteloos gepensioneerde') neemt agressiever stelling.

Ook hij noemt ons pensioenstelsel een prachtig systeem, maar het wordt het nu volgens hem snel ontmanteld. Neem bijvoorbeeld de verlaging van de pensioenopbouw (van 2,15 naar 1,85%) en daarmee van de premie. Vaak wordt gezegd: het premie-instrument is bot geworden (omdat er minder actieve premiebetalers ten opzichte van gepensioneerden zijn dan vroeger), dus die premie doet er niet zoveel meer toe. Ja, om in één jaar een tekort te dekken doet een verhoging van de premie met een paar procent inderdaad niet zo veel, maar op langere termijn is het een heel ander verhaal. Dan zijn de effecten van lagere premies desastreus. Want toekomstige pensioenuitkeringen zijn recht evenredig met de inleg (als we het rendement en de levensverwach-

ting even constant houden). Dus het premie-instrument is helemaal niet bot, maar nog

steeds vlijmscherp. Om ons pensioenstelsel solide te houden moet de premie volgens Van Praag dan ook eerder omhoog dan omlaag.

Rekenrente kan gemakkelijk hoger

De dekkinggraad wordt in hoofdzaak bepaald door de rekenrente (zie de figuur op pagina 4). In de afgelopen zeven jaar kreeg de dekkinggraad de grootste klap (min 45 punten) door de 'toename van verplichtingen', die rechtstreeks samenhangt met de daling

van de rente. De gevoeligheid van dat verband is enorm: 1% lagere rente is 18 punten minder dekingsgraad. Dus is het van groot belang hoe die rekenrente - als maat voor het toekomstig rendement - wordt vastgesteld.

De Nederlandse Bank (DNB) verplicht pensioenfondsen te rekenen met een geheel risicovrije rente.

Die is de laatste jaren teruggelopen tot zo'n 2,5% per jaar (onder meer door politieke keuzes om de kredietcrisis te bezweren).

Vergelijk dat 'risicovrije rendement' nou eens met de rendementen over langere termijn van pensioenfondsen, die tenslotte niet alleen risicovrij, maar ook in aandelen beleggen. Dan kom je, gerekend over de laatste 20 jaar, op meer dan gemiddeld 7% werkelijk rendement per jaar. Dat is toch wel een heel groot verschil met die zuinige 2,5%.

Nu pleit Van Praag er niet voor om de rekenrente maar meteen op 7% vast te stellen, want een deel van het rendement is juist te danken aan de rentedaling (denk aan de hogere koers van obligaties). Maar wel op een, volgens hem heel voorzichtige, 4,5 à 5%, zeker voor de fondsen met een goed rendement (waaronder PNO Media dat de laatste tien jaar gemiddeld 8,1% scoorde - RL). Want waarom zou de rekenrente voor alle fondsen gelijk moeten zijn, zo vraagt hij zich af. Om het belang van de hoogte van de rekenrente nog eens te benadrukken: bij 4% had geen enkel fonds vorig en dit jaar hoeven korten, zo heeft staatssecretaris Klijnsma zelf toegegeven, aldus Van Praag.

Rookgordijn

"Van wie zijn de pensioenpotten nou eigenlijk? Formeel is het bestuur van het pensioenfonds eigenaar, maar hoe is het vermogen verdeeld over de diverse generaties die premie hebben betaald?" Volgens Van Praag zijn die eigendomsverhoudingen goed na te rekenen, want de premie-inleg over de afgelopen jaren is bekend, evenals het gemaakte rendement en de pensioenuitkeringen. Dat staat allemaal gewoon in de jaarverslagen. Waarom wordt die berekening niet gemaakt? Van Praag vermoedt dat de overheid en de toezichthouder hier bewust een rookgordijn creëren, en daarmee de tegenstellingen tussen jong en oud opkloppen. "Jong en oud rollen over straat, en ondertussen zit de regering andere dingen met je pensioen te doen!"

Overheid is partij

Waarom doet de overheid dat? Voor Van Praag is het duidelijk: uit eigenbelang. De overheid staat in het pensioendossier helemaal niet voor het algemeen belang en heeft helemaal niet het beste met al haar burgers voor, zoals wij als nette Nederlanders denken.

De recente verlaging van pensioenpremies door het ABP (van 24 naar 21%) levert de overheid jaarlijks bijna een miljard euro op. "De overheid is hier dus duidelijk partij", aldus Van Praag. Hij pleit er daarom voor om het pensioenbeleid van de Nederlandse overheid, inclusief toezichthouder DNB en het CPB, te laten toetsen door onafhankelijke deskundigen. En aangezien praktisch iedere Neder-

landse deskundige bij het beleid betrokken is, zullen deze deskundigen in het buitenland moeten worden gevonden.

En wat vinden PNO Media en MPD?

Van Ewijk en Van Praag spreken – al dan niet als wetenschapper – vooral de overheid aan. Pensioenfondsen hebben natuurlijk een meer beperkte manoeuvreerruimte binnen het ijzeren kader van de wetgever en toezichthouder DNB. Toch zou het het bestuur van PNO Media en de directie van MPD sieren als zij zich over dit soort discussies (nog) meer zouden uitspreken. We zien dit soort publieke transparantie en verantwoording al in deze voorbeelden:

- pfzw.typepad.com/blog/ wekelijks blog van Peter Borgdorff, directeur van pensioenfonds Zorg&Welzijn;
 - leowitkamp.wordpress.com minder regelmatig blog van Leo Witkamp, directeur MPD;
 - www.rtnieuws.nl/leo-witkamp maandelijkse column van Leo Witkamp op RTL Z.
- Misschien ook iets voor de (per 1 juli 2014) nieuwe, nu nog onbekende voorzitter van PNO Media?

Ruud Leyendekker

Zie voor sheets en video's van het symposium 'Pensioencrisis? Hoezo crisis?': www.knaw.nl/actueel/nieuws/nu-online-knaw-minisymposium-pensioencrisis-hoezo-crisis

Algemene Vergadering
donderdag 3 april 2014 om 14:00 uur
in De Blaercom, Schoolstraat, Blaricum
zaal open om 13.30 uur

Agenda

- 1. Opening door de voorzitter, Arie Smit.**
- 2. Eventuele mededelingen en ingekomen stukken.**
- 3. Jaarverslag 2013** (zie de pagina hiernaast).
- 4. Financiën** (zie pagina 10/11).
 - balans en staat van baten en lasten 2013
 - verklaring kascommissie
 - decharge bestuur
- 5. Benoeming kascommissie 2014**
- 6. Samenstelling bestuur.**

Het bestuur bestaat momenteel uit de dames Ynskje van den Brakel Visser, Oda van Ginneken en Madelon van Waart, en de heren Cor van Dijk, Ruud Leyendekker, Henk Petiet, Bob Ris en Arie Smit. Statutair aftredend zijn Ynskje van den Brakel Visser, Madelon van Waart, Arie Smit en Cor van

Dijk. Ynskje Van den Brakel Visser bekleedt de positie van vice-voorzitter; Madelon van Waart is secretaris. Arie Smit is in 2013 tot voorzitter gekozen. Cor van Dijk is 'gewoon' bestuurslid, maar zeker niet minder strijdbaar. Alle statutair aftredende bestuursleden zijn herkiesbaar. Bij herverkiezing van deze bestuursleden bestaat het bestuur uit acht bestuursleden. De statuten schrijven voor dat het bestuur bestaat uit ten minste vijf en ten hoogste negen leden. Het bestuur acht de huidige omvang voldoende en werkbaar.

7. Benoeming bestuursleden.

Het bestuur stelt u voor Ynskje van den Brakel Visser, Madelon van Waart, Arie Smit en Cor van Dijk te herbenoemen tot bestuurslid; waarbij de benoeming tot voorzitter van Arie Smit uiteraard gehandhaafd blijft. Daar hoeft dus niet apart over gestemd te worden.

Tegenkandidaten kunnen zich aanmelden of worden aangemeld bij de secretaris.

Aanmelding van tegenkandidaten kan plaatsvinden per e-mail op het e-mailadres bestuur@vgomedia.nl, of per post op het adres Brinklaan 137, 1404 GD Bussum. Aanmeldingen dienen statutair te worden ondersteund door vijf leden van de vereniging, en kunnen volgens de statuten tot het moment van stemming bij de voorzitter van de Algemene Vergadering worden aangemeld. Tegenkandidaten wordt echter dringend verzocht zich vóór 28 maart 2014 per e-mail of schriftelijk aan te melden, en hun aanmelding vergezeld te doen gaan van een door vijf leden ondertekende schriftelijke verklaring van ondersteuning, alsmede een CV. Vanaf 28 maart 2014 is aanmelding per e-mail of per brief om praktische redenen niet meer mogelijk; aanmeldingen na 28 maart a.s. kunnen dus slechts ter vergadering tot aan het moment van stemming bij de voorzitter worden gemeld, eveneens onder overlegging van een door vijf leden ondertekende schriftelijke verklaring van ondersteuning van hun kandidatuur.

Routebeschrijving

Vanuit Hilversum en Laren komt u via de Torenlaan het centrum van Blaricum binnen. Bij de binnenkomst van het centrum van Blaricum ziet u links een kerkje met daarvoor een groot grasveld. Hierop kunt u uw auto parkeren. De Blaercom is ca. 300 meter verder in de Schoolstraat aan de rechterzijde van de Torenlaan. Per openbaar vervoer vanaf station Hilversum of busstation Huizen met lijn 108 (halfuursdienst vanaf Hilversum .27 en .59 uur). Halte Blaricum dorp.
www.blaercom.nl

8. Deelnemersraad.

Als vertegenwoordigers van VGO-media hebben vanaf de zomer van 2013 zitting in de Deelnemersraad van PNO Media: Marianne Eggink, Erik Boshuizen, Arie Smit en Kees Spaan.

In verband met de wijziging van de wetgeving rond pensioenen en het besturen van pensioenfondsen zal de Deelnemersraad in 2014 ophouden te bestaan. Een deel van de werkzaamheden wordt overgenomen door het Verantwoordingsorgaan nieuwe stijl. Het ziet ernaar uit dat in het Verantwoordingsorgaan de huidige leden van de Deelnemersraad zullen worden opgenomen. Zo niet, dan zullen er verkiezingen voor het nieuwe Verantwoordingsorgaan moeten worden gehouden.

De vertegenwoordiging van de gepensioneerden in het nieuwe Verantwoordingsorgaan zal o.a. tot taak krijgen het namens de gepensioneerden voordragen van kandidaten voor het bestuur van PNO Media.

9. Presentaties en aansluitend discussie over actuele pensioenonderwerpen:

- de uitkomst van het in 2013 door PNO Media gedane onderzoek naar de risicobereidheid van deelnemers en gepensioneerden van PNO Media; presentator *Stephan Vollenbroek, MPD*.
- ontwikkelingen met betrekking tot het nieuwe pensioencontract en de bestuurlijke inrichting (governance) van PNO Media;

spreker *Ton Tekstra*, een van de voorzitters van PNO Media.

- stand van zaken betreffende onze pensioenen en eventuele andere financiële bijzonderheden betreffende het fonds PNO Media; spreker *Jeroen van der Put, directeur MPD*.

De discussie wordt geleid door Govert van Brakel.

10. Rondvraag.

11. Sluiting.

Na afloop ontmoeten wij elkaar bij een hapje en een drankje.

Jaarverslag 2013

Een jaar van tegenstellingen

In het jaar 2013 zijn de pensioenen gekort; bij PNO Media en bij heel veel andere pensioenfondsen. Dat was een novum. Er is ontzettend veel publiciteit over geweest. Uiteraard was het ook een van de standaardonderwerpen bij ontmoetingen tussen omroepcollega's, zoals tijdens de ledenvergaderingen van VGOMedia. De brief van PNO Media over de korting, althans de enveloppe, viel ook niet bij iedereen in goede aarde. Het is niet leuk als de postbode weet welke onheilstijding hij je bezorgt. Er zijn echter ook heel belangrijke positieve ontwikkelingen te noemen, zoals de benoeming van het eerste aspirant-bestuurslid namens de gepensioneerden in het bestuur van PNO Media. Ook werd er een nieuwe Deelnemersraad gekozen, wat trouwens niet geheel zonder slag of stoot is gegaan.

Lees verder op pagina 28

Jaarverslag 2012: Opnieuw een bewogen jaar

"Het jaar 2012 verliep onder de dreiging van de korting van de pensioenen, waarvan al in 2011 de contouren zichtbaar waren geworden."

Zo begint het Jaarverslag van onze vereniging over het jaar 2012, opgesteld door secretaris mr. Madelon van Waart. In dit verslag komen onder meer aan de orde de contacten met het bestuur van PNO Media en met de Deelnemersraad en de werkzaamheden en samenstelling van het bestuur. De vereniging had op 31 december 2012 circa 2650 leden, zo lezen we.

Het complete Jaarverslag is te vinden op onze website, www.vgomedia.nl.

Algemene
Vergadering
donderdag
3 april
2014

Vereniging van Gepensioneerde medewerkers van de Omroep en andere Media

BALANS PER 31 DECEMBER 2013				
ACTIVA	31-dec-13		31-dec-12	
	€	€	€	€
vlottende activa				
waarborg TNT	480		480	
nog te ontvangen rente	517		425	
vooruitbetaalde kosten	<u>496</u>		<u>819</u>	
		1.493		1.724
geldmiddelen				
ING Zakelijke rekening	1.647		3.174	
Kas	-		-	
ING zakelijke Spaarrekening	<u>53.010</u>		<u>46.054</u>	
		54.657		49.228
Totaal Activa		<u>56.150</u>		<u>50.952</u>
PASSIVA				
elgen vermogen				
saldo 1 januari	4.921		1.466	
resultaat	<u>5.250</u>		<u>3.455</u>	
		10.171		4.921
voorzieningen				
advies/juridische kosten	4.000		2.500	
jubiläum	<u>1.000</u>			
		5.000		2.500
schulden op korte termijn				
nog te betalen kosten/ crediteuren	<u>2.789</u>		<u>4.006</u>	
		2.789		4.006
vooruit ontvangen				
contributies	<u>38.190</u>		<u>39.525</u>	
		38.190		39.525
Totaal Passiva		<u>56.150</u>		<u>50.952</u>

Korte toelichting bij het financieel jaarverslag 2013

Baten en Lasten

Bijzonderheden in het jaar 2013 ten opzichte van voorgaande jaren:

Door beperkende maatregelen van het PNO-bestuur in 2012 met betrekking tot het werven van nieuwe leden voor onze vereniging is het ledenaantal in 2012 en 2013 teruggelopen, en daarmee de ontvangen contributie. Administratiekosten MPD. MPD verzorgt een aantal zaken voor VGOMedia, zoals het doorgeven van mutaties in het ledenbestand (adreswijzigingen, gegevens van overleden leden) en de jaarlijkse inhoudingen van de contributie. Het PNO bestuur is van mening dat de

kosten van deze dienstverlening door de MPD bij onze vereniging in rekening moet worden gebracht.

Balans

Het batig saldo 2012 bedraagt €7.750. Het bestuur heeft hiervan €1.500 toegevoegd aan de voorziening advies/ juridische kosten en €1.000 aan een voorziening jubileum.

Penningmeester VGOMedia
Henk Petiet

Vereniging van Gepensioneerde medewerkers van de Omroep en andere Media

STAAT VAN BATEN EN LASTEN				
	2013		2012	
	€	€	€	€
BATEN				
contributies		39.885		40.727
bijdrage Publieke Omroep		-		-
bijdrage RNWO		500		500
rente		547		425
vrijval voorgaande jaren		645		
totaal baten		41.577		41.652
LASTEN				
	€	€	€	€
bestuurskosten		2.551		1.894
ledenadministratie en attenties		4.671		4.381
ledenbijeenkomsten		3.066		1.788
contributie KNVG/ NVOG		2.667		7.866
alg. verenigingskosten		-		24
Administratiekosten MPD		1.815		-
VGO-M magazine		17.542		18.277
ledenwerving/kantoor		1.208		1.274
bankkosten		126		60
website		181		133
totaal lasten		€ 33.827		€ 35.697
resultaat		€ 7.750		€ 5.955

Verklaring van de kascontrolecommissie

Overeenkomstig artikel 12 lid 4 van de statuten heeft de controle plaatsgevonden van de financiële administratie over het jaar 2013 van de Vereniging van Gepensioneerde medewerkers van de Omroep en andere Media.

De kascontrolecommissie bestond uit de leden: Mr.B.A. (Ben) Schmitz en de heer J.M. (Jim) Rip.

De Algemene Ledenvergadering wordt voorgesteld het Bestuur VGOMedia decharge te verlenen.

Blaricum, 30 januari 2014,

Mr B.A. Schmitz, J. M. Rip.

De kascontrolecommissie verklaart dat de door de penningmeester opgemaakte balans per 31 december 2013 en de resultaatrekening 2013 een juiste weergave zijn van de financiële positie van de vereniging.

ZO VADER

ZO DOCHTER

Jan en Lieke Fillekers vonden hun carrière bij de tv

Klaslokaal werd tv-studio

Allebei leken ze voorbestemd voor een loopbaan in het onderwijs, vader Jan (75) en dochter Lieke Fillekers ('een actieve veertiger'). Jan stond na de kweekschool een paar jaar voor de klas. Van Lieke dachten de ouders dat ze ook die kant op zou gaan. Haar poppen waren haar leerlingen. Maar het werd de omroep, waar Jan bij de NCRV nationale bekendheid oogste door het mild-satirische, maatschappijkritische *Farce Majeure*. Geheel tegen haar eigen verwachting in belandde Lieke in de wereld van het tv-nieuws. Meer dan een kwart eeuw is ze bij de NTR regisseur van *Nieuwsuur*, voorheen *Nova*.

Het eerste wat Lieke Fillekers 's morgens doet, is kijken op haar mobiel om te zien of er nog wat gebeurd is in de wereld. "Wonderlijk, hè? Ik dacht vroeger dat het nieuws niks voor mij was. Heel lang wist ik ook niet wat ik wilde. Na de middelbare school gaf ik balletles aan kinderen, danste zelf,

deed de vooropleiding kleinkunst en het leek me ook wel leuk om Nederlands te gaan studeren." Met haar balletkinderen boekte ze succes, ook op tv, waar ze optraden in de *Miniplaybackshow* van Henny Huisman en *AVRO Service Salon*. "Ouders hoorden dat ik bij de tv werkte. Ik kreeg steeds meer

aanmeldingen".

Jan: " Dan werd er bij ons thuis op zaterdagmorgen op zolder gerepeteerd. Kón ik eindelijk eens uitslapen..."

'Tijdelijk' bij het nieuws

Maar eens, op een dag, weet je het: ik word regie-assistent.

Vader en dochter tijdens het interview

Lieke kan zich het moment nog goed herinneren. Onbedoeld gaf vader Jan de voorzet. In de dagen na het eindexamen van de middelbare school bekortte hij het zenuwslappende wachten op de uitslag met een uitstapje naar de *Jeugd Olympische Dagen*, een sportmanifestatie waarvan de NCRV verslag deed.

Jan: "Ik nam de kinderen zelden mee. Een enkel keertje maar, en dan alleen als ik niet echt aan het werk was. Lieke is mee geweest naar een opname van *Zo Vader Zo Zoon* toen ik in het panel zat. Maar dat was een zeldzaamheid".

Als vader en dochter in Hilversum terugkeren na hun bezoek aan de Olympische sportvelden, wappert de vlag aan de gevel van huize Fillekers. Lieke is geslaagd en ontdekt dat ze een baan achter de schermen ambieert in de hoek van tv-amusement en drama.

Op deze en volgende pagina's: Lieke Fillekers aan het werk

Met een afgeronde cursus Regie bij Santbergen op zak stapte ze in de lente van 1984 het Arbeidsbureau binnen. Zegt die mevrouw achter het loket: er is een vacature bij het *NOS-Journaal*. Lieke: "Dat leek me helemaal niet creatief, maar Jan zei: doe het dan tijdelijk. Om ervaring op te doen. Ik kon meteen beginnen".

Ze is niet meer weggegaan uit de wereld van het nieuws. De projecten waar ze haar regiebijdragen aan levert, worden binnen een paar jaar al groter van omvang: gemeenteraadsverkiezingen, Prinsjesdag, Golfoorlog, Amerikaanse presidentsverkiezingen,

Koninklijke achterhoofden , bleek achteraf, mogen niet in beeld

gen, de Nova-tour (met een bus door Nederland voor de gemeenteraadsverkiezingen), om maar een aantal te noemen. Ze raakt 'verslaafd' aan wat ze 'onvoor-

spelbare tv' noemt. Of het nu gaat om een reguliere uitzending uit de studio of om een uitzending uit Berlijn over de Duitse verkiezingen uit een mobiele studio aan de voet van de Brandenburger Tor: "Rare Hollanders", zag ik onze Duitse collega's denken. Een vrouw als regisseur, die zich per fiets door de stad verplaatst en ook nog even het haar van presentator Twan Huys met wat spuug gladstrijkt vlak voordat hij in een korte mededeling aandacht van de kijker komt vragen voor Nieuwsuur. Het gebaar ontlokte een Duitse collega de vraag: Zeg Lieke, is Twan famous in the Netherlands?"

In de rol van Petrus

Jans entree bij de omroep ligt in de vroege jaren zestig. Als onderwijzer beleefde hij al veel plezier aan het maken van musicals en cabaret met kinderen, in zijn stad Utrecht trad hij zelf wel eens op in de werfkelders en als kweekscholier deed hij met een paar klasgenoten mee aan het NCRV-radioprogramma *Jeugdland*. "Een kleine rol in een bijbelvertelling, een dialoog tussen de apostelen Petrus en Paulus. Snel

klar. Moeder luisterde thuis nog naar het programma als ik mij al weer aan de voordeur meldde". Op het terras van de omroep ziet hij zomaar in het wild 'de wereldberoemde Johan Bodegraven'.

De professionele basis voor 'Koeweit, kiele kiele Koeweit' en cabaretesk commentaar op het nieuws legt hij op een cursus kleinkunst, verzorgd door de Nederlandse Radio Unie. Met Wim de Bie, de latere acteur Cees van Oyen en anderen krijgt hij les van dan al landelijk bekende radiogrootheden als pianist/componist Cor Lemaire, dr. Jan (*Hup Holland Hup*) de Cler en tekstdichter Jelle de Vries. "Elke omroep leverde een eigen docent". Het leidt tot de uitnodiging om bij de NCRV te komen werken. "Op de jeugdafdeling. In de protestantse hoek hield men zich niet met kleinkunst bezig. Dat was nog onontgonnen terrein."

Uit het leven gegrepen

Een paar jaar later is de televisieafdeling toe aan satire op de buis. Chef Dick van Bommel doet een beroep op Jan. Hij vraagt

regisseur Fred Benavente erbij, vraagt Ted (*'n Glaasje madeira*) de Braak, haalt bij een musicalclub in Amsterdam Henk van der Horst weg en strikt Alexander Pola, die op dit terrein al bij de KRO (*Negen*

Jan Fillekers met gastacteur Jan Wolkers in de comedyserie *Prettig Geregeld*

heit de klok) zijn talenten had geëtaleerd.

Jan: "Het waren drie generaties eigenlijk. Pola was de oudste. Wij zeiden aanvankelijk 'meneer'

Pola was de oudste. Wij zeiden aanvankelijk 'meneer' tegen hem, later 'Bram' en nog wat later 'zeikerd'

tegen hem - later 'Bram' en nog wat later 'zeikerd'- maar het accordeerde. Met elkaar bedachten we de liedjes en de onderwerpen, waarna Pola en ik ons aan de

uitwerking zetten. Fred en Henk deden, vaak tot laat in de nacht, de montages en Ted, die ook nog ander werk had, was, met kleine toevoegingen, vooral uitvoerder".

Lieke: "Dan verscheen jij in vrouwenkleren op de buis en kreeg ik op school te horen: 'Dat ben jij'. Op weg naar een gymles zong de hele klas dat Koeweitlied. Ik was stomverbaasd".

Geen taboes

Farce Majeure werd steeds populairder. Jan: "Daardoor konden we ons ook meer veroorloven, hoewel de achterban niet altijd even blij met ons was. Er waren geen taboes, maar we gingen wel iets omzichtiger om met koninklijk huis, religie en seks. Vooral in verkiezingstijd wilde Dick van Bommel onze teksten vooraf lezen. 'Rustig aan met het CDA', zei hij dan. Die partij zat destijds vrijwel altijd in de regering en had banden met de NCRV".

Een enkele keer moest de directie er aan te pas komen. Naar aanleiding van een polio-uitbraak dichtte Pola: 'Laat de kinderen tot mij komen als de beentjes ze nog kunnen dragen'. Daar is over vergaderd. Jan: "Wat zou het effect zijn op de Bible Belt? Dick van Bommel zei toen: 'Dat gaan we gewoon uitzenden. Het is niet zomaar een grap, maar ook een mening'. Terecht."

Altijd een camera bij de hand

Keuzes maken, Lieke doet het avond aan avond als regisseur van *Nieuwsuur*. Zij bepaalt wat de kijker op de achtergrondschermen in de studio te zien krijgt. "Als het

tijdens een interview in de studio over de burgeroorlog in Syrië gaat, moet ik voorkomen dat het te heftig wordt. Dan kies ik voor een foto van mensen met vastgebonden handen in plaats van met hevige wonden. Anders jaag ik de kijkers weg.”

De foto's haalt ze uit het materiaal van de verslaggevers, bestelt ze bij het ANP en soms maakt ze ze zelf. "Auteursrechten betalen is zonde als het niet dringend nodig is. Maar schrijf dat maar niet op",

De fotocamera vergezelt haar vaak, in vrije tijd als ze geen videoclips maakt of danst, en tijdens het werk. Jan: "Mijn kinderen klagen wel eens dat er zo weinig foto's van ze zijn. Vroeger maakte je er niet zo veel." Lieke: "Later maakte ik de foto's, waardoor ik nergens

Farce Majeure. Op de bovenste foto v.l.n.r. Fred Benavente, Ted de Braak, Henk van der Horst, Alexander Pola en Jan Fillekers.

met de familie op sta. De *selfies* van nu zijn een hele uitvinding". De fotocamera kwam ook goed van pas tijdens het eerste tv-interview met prinses Máxima op de Eikenhorst waarvan Lieke de regie deed. "Amalia liep om ons heen en de RVD zei: Neem een fotootje. Dat is leuk voor later". Inhoudelijk en wat vormgeving van het gesprek betreft is de dienst minder soepel. "Ze gaan er inhoudelijk altijd nog een keer over heen. Koninklijke achterhoofden bijvoorbeeld, bleek me achteraf, mogen niet in beeld. Gelukkig kende ik de regels niet. Daardoor kon ik het interview op mijn manier regisseren. Het was Máxima's wens om het zo simpel

mogelijk te houden en ze wilde per se een schilderij in beeld hebben dat ze van Willem Alexander had gekregen. Een abstract kunstwerk. Wit met een opgaande lijn. Tja, wit is cameratechnisch niet handig. In beeld krijgt dat schilderij een heel andere kleur".

Máxima kon trouwens een glimlach niet onderdrukken toen ze merkte dat in het gezelschap bij de RVD mannen in grijze pakken, en bij de tv een mevrouw de regie in handen bleek te hebben.

24-uursbedrijf

Buiten het handwerk van de dagelijkse uitzendingen is Lieke als hoofd Regie verantwoordelijk voor een afdeling waar 16 mensen werken, (assistent-)regisseurs en promomakers. Sinds begin dit

jaar is *Nieuwsuur* ook op zondag te zien, in een nieuwe vormgeving waaraan ze een belangrijke bijdrage heeft geleverd. Het is een 24-uursbedrijf waar ze ook de roosters voor maakt. Een dienst begint 's middags om twaalf uur en eindigt rond middernacht. Ze is bovendien, zoals ze het zelf zegt, 'de speaker' van haar mensen op hoofdredactionele vergaderingen.

Een kleine vraag in 1989 van

Op weg naar een gymles zong de hele klas dat Koewietlied. Ik was stomverbaasd'

een toenmalige adjunct van het Journaal, Tom Kamlag "wil jij helpen bij de opzet van het nieuwe programma *NOSLaat*" leidde tot een verbintenis met dat programma en z'n opvolgers *Nova* en *Nieuwsuur* die duurt tot op de dag vandaag.

Jan is uitgewerkt. Na zijn pensionering heeft hij samen met Henk van der Horst in kleine zaaltjes in het land *Farce Majeure* en *Showroom* met oude beelden en verhalen over vroeger laten herleven, maakte hij nog documentaires, o.a. over de acteur Kees Brusse, maar onvermijdelijk kwam het moment voor hem en zijn maatje Henk om in te pakken en weg te wezen.

Govert van Brakel

www.vgomedia.nl

Nieuwe website: zware bevalling

Sinds medio februari beschikt VGOMedia over een nieuwe website. Waarom was het nodig om met iets nieuws te komen? Was de oude site dan niet goed genoeg meer?

Op de website en in dit magazine is het al een paar keer aan de orde geweest: Ellen Mulder, die gedurende meer dan vijf jaar als webmaster het technisch beheer van de (ook door haar gebouwde) site uitstekend heeft verzorgd, wilde haar aandacht aan andere zaken wijden. Bijna een jaar lang hebben bestuur en eindredacteur via de website, in dit magazine en langs andere wegen gezocht naar een geschikte opvolger. Maar er heeft zelfs nooit een van onze leden om nadere informatie gevraagd. Nog langer blijven zoeken was tegenover Ellen Mulder niet erg netjes. Dus werd besloten het voortaan zonder webmaster te doen.

En daarmee diende een nieuw probleem zich aan. Want het systeem waarop de site vanaf het begin heeft gedraaid, is in elk geval voor de huidige eindredacteur veel te ingewikkeld. Als er eens iets mis zou gaan, zou dat betekenen dat de site op zwart zou gaan. Het bestuur moest dan ook besluiten over te stappen op een eenvoudiger systeem waarmee zelfs een volslagen atechnische eindredacteur uit de voeten zou kunnen.

Ontroerend

De hoeveelheid adviezen die op dit punt uit de vereniging opborrelde, was werkelijk ontroerend groot. Niemand was in staat of bereid om Ellen Mulder op te volgen, maar

goedbedoeld en dus bij deze dank daarvoor.

Toen de eindredacteur onder de kerstboom in privékring van zijn zorgen kond deed, meldde zich een jeugdige ICT-liefhebber. Die heeft tussen zijn studieverplichtingen en een griepaanval door de nieuwe site gebouwd en de eindredacteur wegwijds gemaakt in het gebruik van het systeem.

Misschien is het in het begin hier en daar even wennen. Het ziet er allemaal min of meer hetzelfde

tallozen wisten wel hoe we ons probleem moesten oplossen. Het was alleen zo jammer dat het in zo goed als alle gevallen bij adviezen bleef die voor de huidige eindredacteur vanwege diens gebrek aan technische vaardigheden onuitvoerbaar waren. Daarbij kwam nog dat in de meeste gevallen ook onvoldoende rekening werd gehouden met de beperkte financiële middelen van VGOMedia. Het was allemaal natuurlijk wel

uit als bij de vorige site. Maar er zijn ook wel wat veranderingen en beperkingen. We hebben ook meteen maar het redactionele beleid een beetje gerenoveerd. Er zal trouwens in de beginfase af en toe ook weleens iets nog niet helemaal perfect verlopen. Maar er wordt nog aan vervolmaking gewerkt.

*René Teunissen
eindredacteur VGOMedia-website*

Oproep

Wie heeft mijn vader Timo de Wit gekend?

Hij werkte van 1951 tot en met 1978 bij de NTS/NOS. Helaas is hij al in 1979 overleden. Ik was toen 5 jaar en zou hem graag door uw verhalen, anekdotes, herinneringen, foto's(?) beter willen leren kennen.

Alle reacties zijn welkom via helenedewit@versatel.nl of telefoon 030 273 46 66.

Hélène de Wit

Oproep (2)

De redactie zoekt 'anders dan omroep'-gepensioneerden

Bij het 'omroep-pensioenfondsen' PNO Media hebben zich in de loop der jaren enkele andere pensioenfondsen aangesloten: ANP (1995), FDA (2004), Cinecentrum (2005), Universal Music (2005), BumaS-temra (2008) en als laatste in 2012 het Film- en bioscoopbedrijf.

De redactie van het VGOMedia Magazine wil aan deze 'andere' fondsen/bedrijven graag aandacht besteden. Er zijn al enkele lijntjes gelegd en als het goed is, merkt u daar de komende nummers ook het een en ander van.

Niettemin willen we graag véél verhalen en anekdotes horen over vroeger. Niet alleen van de omroep dus. Wie heeft verhalen te vertellen?

Mail, bel of schrijf met de redactie: Willem Hekhuis, Waterhoen 5, 3831 HT Leusden, telefoon 033 494 17 99, magazine@vgomedia.nl

Opmerkingen uit de redactie

Wat ons van het hart...

Je zou het een bijna overvol nummer kunnen noemen, dat uw redactie u dit keer voorschotelt. Veel herinneringen, veel informatie (niet altijd even gemakkelijk), maar ook die onontkoombare Nieuwe Tijd. Gelukkig is de variatie enorm. Wat in al die diversiteit toch eigenlijk nog ontbreekt, is 'de zorg'. Door het bestuur Van VGOMedia aangemerkt als een specifiek aandachtspunt naast 'de pensioenen', die ons uiteraard primair blijven bezig houden. Naast voorzitter Arie Smit munt daarbij vooral het nieuwe bestuurslid Ruud Leyendekker uit in een goed geschreven stuk, waarin hij twee geleerde mannen ten tonele voert. Beiden zeggen ingewikkelde dingen, maar zijn (ook dankzij Leyendekker) toch duidelijk. Zoals zo vaak krijg je het gevoel dat ze allebei volstrekt gelijk hebben. Maar hoe kan dat als ze kennelijk het niet met elkaar eens zijn...? Wie spreekt een taal die hierboven-uit gaat?

In 1914 begon honderd jaar geleden 'De Grote Oorlog'. Barend de Ronden maakt u daarop attent. Belangrijk. En vergeet dat niet als u gaat stemmen bij de Europese Verkiezingen.

Maar toch hier nog even aandacht voor de zorg. Met veel gevoel voor de tijdgeest van de Participatiesamenleving. Wij ouderen worden daarbij verondersteld veelal object van zorg te zijn. Zijn we daar klaar voor? Wie wel? In de Volkskrant van 26 februari stond een ingezonden brief, die duidelijk maakt hoe 'goed' we al toegesneden zijn op de nieuwe situatie.

Tja ... We wensen u veel plezier bij het lezen van nummer 88 van ons Magazine. En vergeet de aanstaande ledenvergadering niet.

Buren

Ik ben helemaal klaar voor de participatiesamenleving. Nu de rest nog. Ik verricht regelmatig hand- en spandiensten voor mijn bejaarde buren.

Als ik naar Liander bel om afsluiting van gas en licht te voorkomen voor mijn 80-jarige buurman die de laatste tijd wat in de war is, krijg ik te horen dat alleen een bewindvoerder of een schuldhulpverlener dat kan voorkomen.

En dan mijn oude buurvrouw: zienderogen gaat ze achteruit, maar ze weigert naar de huisarts te gaan. Ik besluit na lang aarzelen naar haar huisarts te bellen, maar die weigert mij aan te horen omdat ik geen eerste contactpersoon ben. In de wereld van instanties bestaan buurvrouwen niet.

Jenny Boer, Amsterdam

Govert van Brakel, Louis van Hattem, Willem Hekhuis, Bas Nieuwenhuijsen en Hans Wentholt

1

2

3

Wat gebeurt er met het waardevolle Spreek'buisarchief?

Tijdsbeelden gefixeerd op barietpapier

Het Omroepkwartier in aanbouw, de redactie van Radio Rijnmond, een opname of repetitie van het Metropole Orkest, een luchtfoto van het NCRV-gebouw. Foto's in alle soorten en maten, in kleur en veel zwart wit, allemaal verzameld in het beeldarchief van Spreek'buis, het vorig jaar opgeheven blad voor omroepmedewerkers.

Tijdsbeelden, opgeborgen in drie stalen kasten met elk vier laden vol hangmappen. Keurig voorzien van nummers, 9520 in totaal, een archiefcollectie van meer dan 10.000 foto's, tekeningen en andere papieren stukken van ons omroepverleden. Ooit gebruikt om de talloze verhalen in de decennia-lange geschiedenis van Spreek'buis te illustreren.

Foto's van, zo te zien, ontevreden medewerkers die bijeen drommen om

te praten (actie te voeren?) over de 'kantine noord kwestie', zoals op de achterkant van de afdrukken staat. Wie er allemaal op staan en waarover ook maar weer de ongetwijfeld brandende 'kantine noord kwestie' ging? Als lezer van het blad sinds ik mij kan heugen (zoon van een omroepman), en redacteur van 2004 tot het einde in maart 2013, moet ik zelf het antwoord schuldig blijven. Maar dat is misschien terug te halen uit het geheugen van oud-collega's, want het is allemaal vastgelegd en netjes bewaard. Nog wel.

OSO-clubs

De toekomst van de collectie is ongewis. Op het moment is het archief nog intact, maar er is nauwelijks meer belangstelling voor. Oud-Spreek'buis medewerkster en fotografe Josje Franken bekomert zich erom, maar bijvoorbeeld omroeparchief Beeld en Geluid heeft er geen interesse in. "Vol-

'Het is vaak een feest van herkenning, zeker voor wat oudere medewerkers'

gens hen zijn de meeste foto's ook in de archieven van de omroepen te vinden", zegt Franken. Maar dat betwijfelt ze. Hilversum heeft het eigen verleden niet altijd even goed geconserveerd. Bovendien zijn veel foto's speciaal voor het blad gemaakt, en zit er ook ander uniek materiaal in de kasten. "Los van die genummerde items zitten er mappen in met foto's en andere stukken van de voormalige OSO-clubs. Van voetbalwedstrijden en mensen die aan auto's sleutelen bijvoorbeeld. En beelden van de Fotoclub van de OSO natuurlijk." Franken kan het als oud-voorzitter

van de Fotoclub als geen ander op waarde schatten.

Tegen de tijd dat ze zelf voor Spreek'buis ging werken en voor het blad ook foto's maakte, had de digitale fotografie inmiddels haar intrede gedaan. "Het archief loopt denk ik tot ongeveer het jaar 2000. Vanaf 1998 is de digitale fotografie opgekomen, maar het zal, denk ik, wel even hebben geduurd voordat die ontwikkeling tot de redactie van Spreek'buis is doorgedrongen."

Wisselende kwaliteit

Technisch gezien zijn de foto's van wisselende kwaliteit, vindt Franken. Sommige zijn heel eenvoudig van opzet, haast kiekjes. Andere zijn van hogere kwaliteit, die zij als fotografe direct herkent. "Je ziet meteen of er over een foto is nagedacht. De compositie bijvoorbeeld. Je kunt ook zien of ze op een hoge kwaliteit papier zijn afgedrukt, goed gefixeerd zijn. Sommige foto's zijn een beetje dof, hebben een grijsweem over zich. De echt goede blijven lang mooi, die zijn afgedrukt op bijvoorbeeld barietpapier en zijn niet even snel door het fixeerbad gehaald, maar

4

5

6

7

zijn degelijk gefixeerd. Pittige foto's."

Er zit dan ook heel wat werk bij van professionele fotografen, zoals Dirk-Jan van Dijk, Bernd Rouabhi, Wim Kluvers en Leendert Jansen. Franken bladert met een kritisch oog door de mappen. "Ze hebben een eigen, herkenbare stijl. Als ik zo'n portret zie van Philip Freriks, dan hoef ik niet op de achterkant te kijken om te weten dat het werk is van Dirk-Jan van Dijk bijvoorbeeld."

Historisch momentje

Op die achterkanten staat soms wie de maker is en wat er op de foto's te zien is, maar van de meeste is geen informatie meer bekend. Het archief puilt uit van beelden van omroepgebouwen, die ook als ze niet meer in gebruik zijn nog wel te plaatsen zijn. Maar andere beelden zijn moeilijker thuis te brengen. Foto's van medewerkers, die mogelijk al lang met pensioen zijn, of zelfs overleden. En gebeurtenissen zijn vereeuwigd. Die zijn soms, zoals de 'kantine noord kwestie', niet altijd meer even levend in de herinnering. Maar andere zijn zeer herkenbaar. Zo is er een foto van Willem van Beusekom die op Heideheuvel in het bijzijn van een groep collega's de vlag van de splinternieuwe omroep NPS hijst. Hoewel de foto op zichzelf niet van heel bijzondere kwaliteit is, illustreert hij wel een historisch momentje in 1995, waarop de later (in 2006) helaas overleden Van Beusekom de geboorte viert van een omroep,

die intussen (in 2010) alweer is gefuseerd met Teleac en RVU tot NTR.

Achter de schermen

Juist in die historiciteit schuilt volgens Franken de meerwaarde van het archief. "Het is vaak een feest van herkenning, zeker voor wat oudere medewerkers. De collectie is heel breed, er zit ook veel beeld bij van bijvoorbeeld regionale omroepen. Het gaat ook echt niet alleen maar om foto's van Bekende Nederlanders. Natuurlijk zitten er portretten bij van omroepbestuurders en presentatoren. Maar veel materiaal gaat ook om mensen die achter de schermen actief waren, compleet met hun materieel en de omgeving waarin ze werkten." Dat sloot uiteraard aan bij de verhalen in Spreek'buis. Geen glossy magazine om op de koffietafel in de directiekamers te leggen, maar een orgaan van en voor de omroepmedewerkers zelf. Een blad waarin ze konden vertellen over zichzelf en hun werk en waarin ze konden lezen wat de 'buren' aan het doen waren en wat er gebeurde in hun eigen deel van de wereld. Ook als ze op een gegeven moment met pensioen waren ge-

gaan en er niet meer dagelijks mee bezig waren. Franken: "Zeker voor oud-medewerkers was Spreek'buis de manier om een band met hun vroegere collega's en werk te onderhouden. Nu ik zelf door de bezuinigingen buitenspel sta, merk ik hoe waardevol dat was."

Ze trekt op goed geluk een la open, pakt een map, haalt er wat foto's uit en legt er eentje neer. Een portret op het formaat van een pasfoto. "Geen idee wie het

Oud-omroepman
Tom Nieuwenhuijsen

is", zegt ze. "Jij?"

In dit geval hoef ik niet in mijn geheugen te graven: mijn vader, tien jaar geleden overleden, en tot het einde van

zijn leven omroepman in hart en nieren, van zijn start als radioverslaggever bij de AVRO tot zijn pensionering als NOS-bestuurder, en daarna nog als voorzitter van VGOMedia.

Bas Nieuwenhuijsen

1. Omroepkwartier met vijver. Rechtsboven staan nu de gebouwen van VARA, NTR en VPRO, linksboven is Beeld en Geluid gekomen. Het groene dak van de parkeergarage is inmiddels een parkeerdek
2. De redactie van Spreek'buis in vroeger jaren, met links Aad Knikman en rechts Rob Vredeling
3. Op de redactie van Radio Rijnmond
4. Het voormalige NCRV-gebouw
5. Toen het Media Park nog Omroepkwartier heette en nauwelijks bebouwd was
6. Het Metropole Orkest o.l.v. Ernest Bour, in de VARA
7. Nogmaals de redactie van Radio Rijnmond

Publieke omroep verheft stem in vernieuwd TivoliVredenburg

Er zit nog steeds muziek in

Dat er met de botte bijl is gehakt op het Muziekcentrum voor de Omroep (MCO), moge bekend zijn. Het betekent niet dat ze aan de Hilversumse Heuvellaan bij de pakken zijn gaan neerzitten. De toenemende belangstelling voor concertseries als 'De Vrijdag van Vredenburg' geeft zelfs een feestelijk gevoel.

Als goud

Natuurlijk is het een schande dat door de disproportioneel grote bezuinigingen van het kabinet Rutte I op het MCO (van 31 miljoen naar 14 miljoen, oftewel met méér dan de helft!), ook de internationaal hoog aangeslagen collectie van de bibliotheek, nu 'ergens' nutteloos

*Interieur van het Elling Café
Inzet: Astrid in 't Veld*

De plek waar het gesprek plaats vindt met de programmeur van de concertserie 'De Vrijdag van Vredenburg', Astrid in 't Veld, is niet vrij van ironie. Het 'Elling Café', bevindt zich in het Muziekcentrum van de Omroep (MCO) en probeert met een heel eigen sfeer te doen vergeten dat op deze

plek de kostbare Muziekbibliotheek van de Nederlandse Publieke Omroep letterlijk is wegbezuinigd. Het Café (je kunt er overigens ook goed eten) is een week eerder geopend door de Hilversumse burgemeester Pieter Broertjes en vult een maandenlang gapend gat in de oude VARA-studio aan de Heuvellaan. Elling was de architect van het oorspronkelijke VARA-gebouw.

moet worden opgeslagen. Net zo jammerlijk als het verdwijnen van de Radio Kamer Filharmonie. Maar toch ziet Astrid in 't Veld reden voor een feestje. Om alle ironie nog maar eens tot grote hoogte op te schroeven: de concertserie 'De Vrijdag van Vredenburg' heeft in de afgelopen crisisjaren, waarbij de serie was ondergebracht in de noodlocatie Vredenburg Leidsche Rijn, steeds meer publiek getrok-

De Hertz, de kamermuziekzaal van het nieuwe TivoliVredenburg

ken. Jawel, en de vooruitzichten in het gloednieuwe TivoliVredenburg in Utrecht, dat komend seizoen zijn deuren opent, zijn alleen nog maar gunstiger. "De terugkeer naar de binnenstad," zegt Astrid, "de ontelbaar mogelijke ontmoetingen tussen allerlei muziekgenres, de mogelijkheid om met het Radio Filharmonisch en het Groot Omroepkoor de meest inspirerende projecten op te zetten in samenwerking met al die andere 'clubs' die van het nieuwe TivoliVredenburg een succes willen maken..."

"Het voelt als nieuw", voegt ze er aan toe, "als goud in onze verwachtingsvolle handen."

Allianties

In een recent artikel in VGOMedia Magz ine (van april 2013) over de specifieke taak en toekomst van de Publieke

Omroep, pleitte Truze Lodder voor samenwerking met

maatschappelijke en culturele instellingen. Zien we haar gedachten hier al in werkelijkheid geboren worden?

"We noemen het hier 'allianties', zegt Astrid, "en onze Publieke inbreng heeft zonder meer een kwaliteitsverhogend effect en brengt ook daarom Publieke succes. Gevulde zalen dus in een Publieke gesubsidieerde instelling als TivoliVredenburg. . En hooggevalueerde rechtstreekse uitzendingen via Radio 4, die regelmatig

via de EBU ook hun weg vinden in Europa. Hetzelfde geldt voor het Zondagochtenconcert en voor de NTR ZaterdagMatinee in het Amsterdamse Concertgebouw. De concertseries van Radio 4/Publieke Omroep vormen dus een belangrijk platform voor het Nederlandse muziekleven."

Ironie

'Nu we nog maar één orkest kunnen inzetten, blijkt ook een nieuw probleem: we kunnen niet alle concerten in Utrecht en Amsterdam meer met omroeporkesten

bezetten. En dus moeten daarbij, sinds de kaalslag van 2013, nóg weer meer orkesten 'van buiten' worden ingezet. Op Radio 4 vullen we de concert-'slots' als voorheen, maar wat betekent dat voor het publiek in de zalen? Dat heeft uiteraard geen zicht op de onontkoombare verarming van het totaalaanbod aan concerten door de bezuinigingen, maar het kiest voor een eigen abonnement. Ervaart het publiek ook die verarming? Welnee. Juist een grotere diversi-

teit aan orkesten in het aanbod. Over ironie gesproken, dus."

Eclatant gebouw

'Neem bijvoorbeeld ons aanbod dit seizoen voor VGOMedialeden. Het vijfde speciale seizoensabonnement op rij. Ten eerste een geweldige korting, van 160 euro naar 99 euro. Maar ook: naast twee concerten van het Radio Filharmonisch eentje van het Residentie en eentje van het Concertgebouw Kamer Orkest.'

"En", zegt Astrid met glinsterende ogen achter haar brillenglaasjes, "op 19 september als extra concert ook nog het allereerste van onze hele serie in het vernieuwde TivoliVredenburg!" In een 'eclatant gebouw', zoals zij het noemt. Dat wordt, ondanks haar dubbele gevoelens, zonder meer een feestje! "Waar jullie van harte welkom zijn", voegt ze er aan toe.

Hans Wentholt

Website vol kunst van 'onze' ziektekostenverzekering

PNOexpo: digitaal podium voor

Een virtueel platform voor de hele creatieve sector, waarop iedereen - professional of amateur - werk kan tonen. Dat is de website PNOexpo. Een ontmoetingsplek voor exposanten en mensen die iets moois willen vinden. "We willen iets doen voor de sector, want die heeft het niet altijd makkelijk."

Op de foto trekt een eenzame zwemmer baantjes. Geen gewoon wedstrijdabad, al volgt hij wel de aangegeven baan, want flinke golven slaan over het muurtje heen dat de enige afscheiding tussen de zwemmer en de oceaan is. Het is het getijdenzwembad van Bondi Beach in Australië.

Fotograaf Pim Vuik is een van de inmiddels 579(!) exposanten op PNOexpo, de *online galerie* die ziektekostenverzekeraar PNOzorg (voorheen PNO Ziektekosten) afgelopen najaar heeft geopend. Vuiks serie 'Tidal Pools', over getijdenzwembaden aan de kusten van zeeën en oceanen, levert een indrukwekkend beeld op van de nietigheid van de mens die een piepklein stukje buitenwater heeft afgebakend voor eigen gebruik.

Ontmoetingsplek

"Onze 'backbone' zijn de traditionele mediabedrijven zoals de omroepen", zegt Merel Bosman, manager PNOzorg. "Dat wilden we verbreden naar de hele creatieve sector. Denk aan fotografie, architectuur, mode, podiumkunst, gaming en ga zo maar door. Creatieve mensen willen graag keuze hebben, dus die bieden we in

onze verzekeringsproducten. Maar we wilden ook iets doen voor de sector, want die heeft het niet altijd makkelijk. Met PNOexpo hebben we geen marketingdoelen, we hebben het niet opgezet om meer verzekeringen te verkopen of extra winst te maken. We willen de sector een platform bieden. Een ontmoetingsplek waar exposanten kunnen laten zien wat ze maken, en waar bezoekers het werk kunnen vinden dat ze zoeken."

"De exposanten sturen zelf werk in, wij bekijken dat en besluiten dan of we het willen plaatsen.

We willen geen pornografie of zeer gewelddadige beelden op PNOexpo, en ook geen reclamecampagnes of werken die zwaar politiek geladen zijn. Maar verder kan zo ongeveer alles. We hebben tot nu toe maar twee werken geweigerd."

De website www.pnoexpo.nl heeft inmiddels 16.500 unieke bezoekers getrokken die goed waren voor 86.000 paginaweergaven.

Van Madeira tot Zuid-Afrika

"Toen mijn vrouw en ik op bezoek waren bij familie in Australië, ging

oor creatief Nederland

ik vaak in zo'n tidal pool zwemmen", vertelt fotograaf Vuik in z'n werkruimte in Rotterdam. Het herinnerde hem aan het natuurbad in de Lek uit zijn jeugd. "Het leek me een mooi onderwerp voor een reportage, helemaal toen ik een tentoonstelling had gezien van foto's van de baden bij nacht, ik vervolgens enkele van mijn eigen foto's instuurde voor een wedstrijd en ze genomineerd werden." Vuik, die veel in opdracht werkt en de hele wereld over is gereisd, ging getijdenzwembaden opzoeken in alle uithoeken, van Australië tot Schotland en Engeland en van Madeira en Tenerife tot Zuid-Afrika.

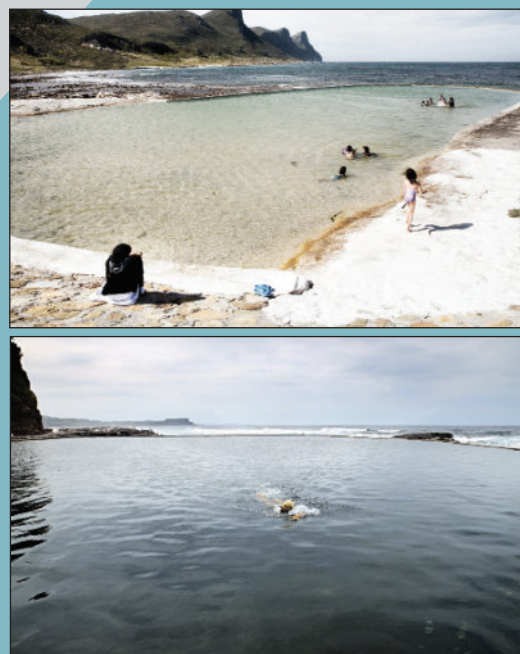
De eerste getijdenzwembaden stammen uit de negentiende eeuw, toen de gedachte terrein won dat zwemmen een gezonde en sportieve bezigheid was. De getijdenbaden stroomden bij vloed vol met fris zeewater en beschermden zwemmers tegen golven, stromingen, haaien en andere gevaren. Sommige van deze baden zijn nauwelijks meer dan een betonnen muurtje dat een poel afsluit, andere zijn luxueuzer en beschikken over kleedhokjes en douches. "Iemand zei eens tegen me dat ik foto's maak van dingen die

anderen graag willen zien maar nooit fotograferen. Dat is, geloof ik, typerend voor mijn vrije werk", aldus Vuik. En een voorliefde voor landschappen, waartoe hij de serie Tidal Pools ook rekent. "Ik voel me geen kunstenaar, eerder een beeldmaker, maar de foto's die ik maak, komen niet toevallig zo tot stand. Ik heb een eigen blik, kies een bepaalde compositie. Soms heb ik die snel te pakken en hoef ik maar enkele foto's te maken." Een werkwijze die voor hem teruggrijpt op het begin van zijn loopbaan, toen hij nog met analoge camera's werkte en niet te veel opnames wilde maken.

'We willen de sector een platform bieden. Een ontmoetingsplek waar exposanten kunnen laten zien wat ze maken'

Penelope

"We hebben bij het opzetten van PNOexpo goed gepraat met en geluisterd naar mensen uit de sector", zegt Merel Bosman. "Waar bestaat behoefte aan, wat werkt wel en wat niet, wat kan beter?" In het najaar kreeg de site een rustige start met beperkte publiciteit. "We willen het de tijd geven om te groeien. We benaderen de exposanten ook niet actief, ze komen uit zichzelf." "Natuurlijk is het wel belangrijk

dat steeds meer mensen PNOexpo vinden", gaat Bosman verder. "We hebben de site overzichtelijker gemaakt door de werken in te delen in categorieën, en door filters te bieden om gericht te kunnen zoeken of bladeren, bijvoorbeeld op soort werk of beroep. Als er veel bezoekers komen, wordt het immers echt een platform dat mensen uit de sector verder kan helpen." En dan is er 'Penelope', de naam waaronder publiciste/internet-ondernemster Viola Welling over PNOexpo blogt. "Zij houdt interviews en schrijft over exposanten en hun werken die haar opvallen, die licht ze uit. Via Penelope, waarvoor we een wedstrijd hebben gehouden, leren

we de sector goed kennen. We hebben zo onder meer geleerd dat eerlijkheid over wat je doet en authenticiteit erg belangrijk zijn. Door de aandacht die Penelope via haar blogs aan PNOexpo besteedt, vergroten we de vindbaarheid op internet voor het platform.”

Veranderende markt

Vindbaarheid op internet is ook voor Vuik essentieel. “Als je niet op internet te vinden bent, ben je kansloos”, stelt hij. “Vroeger ging je naar een opdrachtgever met een portfolio onder je arm, nu zeggen ze: stuur maar een linkje.”

Vuik beschouwt zichzelf als ondernemer, die inspeelt op een veranderende markt. “Ik ben bijvoorbeeld films gaan maken, omdat daar steeds meer vraag naar is. Je moet met je werk ook bedrijven die een kunstcollectie opbouwen

actief opzoeken.”

Opdrachten en vrij werk zijn hem even lief, verschil is er wel enigszins. “Opdrachtgevers mogen zeggen hoe ze het hebben willen, in mijn vrije werk bepaal ik het beeld volledig zelf. De foto’s van de getijdenbaden heb ik bijvoorbeeld alleen

wat kleuren betreft iets gecorrigeerd, maar verder heb ik er niets aan bewerkt.”

Eigenlijk gaat het hem niet zozeer om het geld dat hij met zijn vrije werk kan verdienen. “Ik moet er zelf vrolijk van worden. En als mensen een foto ontzettend mooi vinden, smelt mijn hart. Je moet elkaar wat gunnen, ik wil graag iets betekenen voor anderen.”

‘Vroeger ging je naar een opdrachtgever met een portfolio onder je arm, nu zeggen ze: stuur maar een linkje’

Niet af

PNOexpo is niet ‘af’, de site wordt steeds verder ontwikkeld. “We kijken naar de mogelijkheid van een archieffunctie, en we denken over het maken van een virtuele tentoonstelling. We hebben al een eigen ‘Frootbasket’ op www.froot.nl, een site die een selectie maakt uit materiaal op internet en die een groot bereik heeft. Een ‘echte’ expositie off-line zou ook goed kunnen”, vindt Bosman. “Wij hoeven die toekomstplannen niet alleen zelf te bedenken, we doen dat in samenspraak met exposanten, op basis van voortschrijdend

inzicht. We hebben een kritische doelgroep die ons scherp houdt, zodat steeds nieuwe ideeën ontstaan.”

Bas Nieuwenhuijsen

Meer zien? Kijk op www.pnoexpo.nl, en specifiek voor Pim Vuik en zijn werk op <http://pimvuik.nl>. Via zijn website is naast de serie over getijdenzwembaden ook ander materiaal te zien, en is contact met hem op te nemen voor eventuele bezichtiging van zijn werk.

Foto’s: Pim Vuik,
uit de serie Tidal Pools

Groeiende invloed gepensioneerden in PNO Media

Ons Pensioenfonds PNO Media zit midden in een grote verbou-

wing. Dat is voor de leden van de Deelnemersraad (DR) als adviesorgaan van het PNO-bestuur goed merkbaar. Immers, in 2014 wordt de organisatie van PNO Media grondig veranderd. Dat betekent voor de DR veel en intensief werk.

De vijf gepensioneerden in de raad leveren daarbij allen hun inbreng. Zo zijn Kees Spaan (pensioencommissie) en de via FNV gekozen Leo de Grave lid van het werkcomité (WC), het dagelijks bestuur. Marianne Eggink, Arie Smit en ondergetekende werken in de commissies voor respectievelijk de financiën en communicatie. Aardig detail daarbij is dat gepensioneerden de commissies voorzitten.

In die verbouwing van PNO Media wordt de groeiende invloed van gepensioneerden zichtbaar. Directe bestuursinvloed, hét jarenlange actiepunt van onze vereniging, wordt dit jaar realiteit. Na een uitnodiging daartoe van het PNO-

bestuur hebben alle vijf gepensioneerden in de DR inmiddels twee gekwalificeerde kandidaten uit de kring van VGOMedia bij het fondsbestuur gedeponereerd. Nadat van alle, dus ook uit de kring van vakbeweging en werkgevers, genoemde kandidaten is bekeken of ze kunnen voldoen aan de nieuwe zware eisen voor fondsbestuurders worden zij als kandidaten voor het nieuwe bestuur ter screening aan toezichthouder De Nederlandsche Bank gepresenteerd. Het is de bedoeling dat een en ander op 1 juli, de ingangsdatum van de nieuwe wet op het toezicht op de pensioenfondsen, is geëffectueerd. Het aftredende bestuur van het pensioenfonds benoemt per die datum een nieuw, paritair samengesteld bestuur met brede deskundigheid. Dat zal, na toetsing door de toezichthouder, bestaan uit vier leden benoemd door de vakbonden, vier uit de kring van de werkgevers en twee gepensioneerden. Het bestuur dat in juli aantreedt, krijgt een onafhankelijke voorzitter die geen stemrecht heeft. Hij/zij zal worden bijgestaan door twee vicevoorzitters, één uit de kring van de werkgevers, één uit de kring van de werknemers.

Deelnemersraad verdwijnt

In de nieuwe aanpak zal ook de huidige Deelnemersraad niet meer bestaan. Per 1 juli vormen de vorig jaar in de DR gekozen leden het nieuwe Verantwoordingsorgaan (VO). Hun functie is het gevraagd en ongevraagd uitbrengen van zwaarwegende adviezen aan het bestuur, die zo nodig door de rechter getoetst kunnen worden.

Daarnaast komt er een Raad van Toezicht van drie deskundigen die toezicht op het bestuursbeleid uitoefenen. Alles wordt geregeld in de nieuwe statuten waaraan vanuit de Deelnemersraad door een speciale commissie 'governance' hard meegewerkt is. Opmerkelijk daarbij was dat gepensioneerden ook daarin veel invloed hadden. Natuurlijk volgt de DR ook andere

Directe bestuursinvloed, hét jarenlange actiepunt van onze vereniging, wordt dit jaar realiteit

ontwikkelingen in de pensioenwereld, zoals de veranderende inrichting van het stelsel. Ook het overleg met de beide voorzitters is een vast punt op de agenda. Daarbij is de ondertoon gelukkig gematigd positief, al blijft voorzichtigheid wel geboden. Positief vinden wij de directe communicatie, toen er weer eens relatief goed nieuws was door de mededeling dat de pensioenen niet verlaagd zijn.

Erik Boshuijzen, gepensioneerd lid Deelnemersraad.

Dankbetuigingen

Hartelijk dank voor de cadeaubon t.g.v. mijn 75e verjaardag. Ik lees altijd de bedankjes van de oud-collega's in het blad; heb er niet bij stilgestaan dat ik op een dag ook zo'n bon zou mogen ontvangen! Echt een verrassing dus. Heel erg leuk en zeer welkom.

*Annelies Smit-de Koning,
Breukelen*

Hartelijk bedankt voor de cadeaubon, die ik ter gelegenheid van mijn 85ste verjaardag van U mocht ontvangen. Uw suggestie in het laatste nummer, om (weer) abonnee te worden van het tijdschrift Aether lijkt mij een passende bestemming!

Rik Brugman, Hilversum

Hartelijk dank voor de VVV-geschenkbond die wij bij ons 50-jarig huwelijk van u hebben mogen ontvangen.

Tiny en Laurens Rijshouwer, Almere

Al wonen we dan niet meer echt in de buurt van het omroeperven, jullie hebben ons toch weten te vinden. Hartelijk dank voor de bloemen en de cheque n.a.v. mijn 75e verjaardag.

Guido Paulussen, Maastricht

Graag wi ik namens mijn man PNO en VGOMedia hartelijk danken voor het mooie boeket en de cadeaubon die hij ondanks de bezuinigingen voor zijn 90e verjaardag heeft mogen ontvangen.

Jan en Andra Blaak, Huizen

PNO, bedankt voor het werkelijk prachtige boeket bloemen t.g.v. mijn 80e verjaardag en VGOMedia hartelijk dank voor de VVV-bon, hij zal heel goed worden besteed.

Fred Tollenaar, Huizen

Hartelijk dank aan VGOMedia en PNO voor het prachtige boeket bloemen en de VVV-cadeaubon die ik mocht ontvangen op mijn 17e leeftijdslustrum.

*Jan Tollens, Hilversum
(oud VARA-medewerker)*

Bedankt voor de attentie i.v.m. mijn 75e verjaardag!

Jaap Meijer (ex-NTS/NOS), Hilversum

Hierbij dank ik zowel VGOMedia als PNO hartelijk voor resp. de cadeaubon en het prachtige boeket. Dit alles t.g.v. mijn 80e verjaardag.

Riet Bloemraad, Hilversum

Op 10 januari 2014 was het, met een aangenaam zonnetje, voor ons een vrolijke dag om ons 50-jarig huwelijk te vieren. Bij alle felicitaties en gelukwensen zat ook een aangename verrassing van VGOMedia in de vorm van een tegoedbon. We willen jullie hier heel hartelijk voor bedanken.

Lex en Daisy de Kruijff, Hilversum

Graag schaar ik me bij de oud-collega's die blijkens een lange lijst in het VGOMedia-magazine bedanken voor bloemen en een cadeaubon. Ook ik mocht op mijn tachtigste verjaardag die geschenken ontvangen.

Henk Glimmerveen, Hilversum

Hartelijk dank voor de prachtige bloemen en de cadeaubon die wij op onze 50e trouwdag van VGOMedia en PNO mochten ontvangen. Dat is door ons zeer gewaardeerd!

*Wim Mann en Ans Mann-Voortman,
Soest*

Altijd heb ik met een blik van 'Dat is voor later' naar deze rubriek gekeken. En dan is het zo maar ineens ook bij ons, de verrassing van de PNO-bloemen en de cadeaubon van VGOMedia, voor ons 50-jarig huwelijk. Hartelijk dank hiervoor!

*Ans en Ron Haanschoten, Hilversum
(CC, NOS, NOB)*

VGOMedia en PNO zijn koplopers in het overeind houden van de band met ons omroeperven. Hulde daarvoor en voor de attenties die ik ontving toen ik onlangs 80 werd.

Herman van Wijk, Papendrecht

Hartelijk dank VGOMedia en PNO voor het prachtige boeket en de VVV-cadeaubon t.g.v. ons 50-jarig huwelijk.
Greet en Jan Keijzer, Aalden

Bij thuiskomst van een korte vakantie vonden we de enveloppe (met mooie inhoud), de buurman die onze post had verzorgd liet mooie foto's zien van het prachtige boeket dat u samen met die enveloppe ons toestuurde ter gelegenheid van ons 50-jarig huwelijk. Dat we ondanks de recessie dat toch ontvingen, vonden we erg dierbaar.

*Roland en Marijcke de Groot, Hoog
Soeren*

VGOMedia bedankt voor de cadeaubon t.g.v. mijn 80e verjaardag. Heel leuk dat jullie eraan denken!

Jo Ann Raming, Zeist

Ik wilde u bedanken voor de attentie voor mijn 75e verjaardag.

R.C. van Krieken, Amersfoort

Hartelijk bedankt voor de mooie bloemen, resp. cadeaubon, die ik mocht ontvangen op mijn 80e verjaardag. Een leuke verrassing.

*Ellie van Hoorn – Nieuwenhuizen,
Huizen*

Hartelijk dank PNO en VGOMedia voor de prachtige bloemen en de cadeaubon welke wij t.g.v. ons 60-jarig huwelijk van u mochten ontvangen. Wij hebben dit zeer gewaardeerd.

*Henny Fennis, Joke Fennis-Bosboom,
Blaricum*

Hartelijk dank voor de mooie bloemen en cadeaubon. Ik was blij verrast.

Caroline Brouwer-Arts, Hierden

Bij dezen onze dank aan VGOMedia en PNO voor de prachtige bloemen en de cadeaubon die we mochten ontvangen voor ons 50-jarig huwelijksfeest.

Henk en Mieke Noort, Wedde

Hartelijk dank voor uw attentie in de vorm van een VVV-bon t.g.v. ons 50-jarig huwelijk, zo vlak voor de kerstdagen. Het wordt een boek of cd, na de 'drukker' feestdagen.

Gabri en Marian Hengeveld

Meer Dankbetuigingen op pagina 28

Gestorven voor...?

Ieder jaar komt de bevolking van het Franse dorp, waar ik woon, op 11 novem-

ber om elf uur 's ochtends bijeen voor de herdenking van de gevallen tijdens de Eerste Wereldoorlog, voor de Fransen 'De grote oorlog', La Grande Guerre. Op 11 november 1918 werd de wapenstilstand getekend, wat het einde van de oorlog betekende.

Eerst wordt bij een klein gedenkteken in de kerk een krans gelegd, waarna men naar het pleintje gaat waar het monument staat. De kinderen van het schoolje lezen gedichten voor en de burgemeester roept alle namen af die op het monument staan. Na iedere naam zeggen de mensen "Mort pour La France", gestorven voor Frankrijk. Het is dit jaar honderd jaar geleden, dat de Eerste Wereldoorlog begon. Voor de soldaten die ermee te maken kregen, was het de eerste industriële slachting van mensen op ongekende schaal. Waar ging het eigenlijk om? Toch niet om die vermoorde Oostenrijkse troonopvolger? Koen Koch (overleden in 2012) heeft het uitgezocht. In zijn boek "Een kleine geschiedenis van de Grote Oorlog, 1914-1918" beschrijft hij

een onwaarschijnlijk voorkomende drang tot oorlog. De moord op de troonopvolger lijkt een welkome aanleiding. Verschillende motieven komen naar voren: gekrenkte trots, landjepik, generaals die wel eens wilden laten zien wat ze waard waren en verbonden tussen verschillende landen, die elkaar meesleepten, de oorlog in.

Koch noemt zijn geschiedenis klein, omdat hij zich beperkt tot wat zich in Europa heeft afgespeeld. Hij besteedt wel aandacht aan de vele niet-Europeanen die hebben meegevochten en net als de Europeanen bij honderdduizenden zijn omgekomen. De politieke, sociale en culturele aspecten die zowel voor, als tijdens de oorlog de gang van zaken beïnvloedden, worden nauwkeurig beschreven, op een manier die de lezer bij de les houdt.

Miljoenen levens

De manier van vechten die de generaals toepasten, ontleend aan de negentiende eeuw, getuigde van een onvoorstelbare minachting voor hun mensen, die ze golf na golf de mitrailleurbeschielingen van de Duitsers injoegen. Het parool was: de aanval tot het uiterste. Het kostte miljoenen levens, zonder dat enig resultaat werd geboekt

In 1917 leidde het tot miterijen, die met moeite onderdrukt konden worden. Er was één Franse generaal die een andere methode voorstond, die minder doden zou kosten, generaal Pétain. In het

begin werd er niet naar hem geluisterd.

Toen het uit de hand dreigde te lopen, werd hij bevelhebber. Hij wist door respect voor de soldaten te tonen en een andere strijdmethode toe te passen de gemoederen tot rust te brengen en resultaat te boeken. De

tragiek is, dat deze zelfde Pétain in de Tweede Wereldoorlog colaboreerde met de nazi's in het zogenaamde Vichy-regime.

Koch beschrijft de politieke ontwikkelingen, de veldslagen en de besluitvorming die daaraan voorafging, boeiend en meeslepend. Naast dit boek, verschenen in 2010, is vorig jaar een roman verschenen van de Vlaamse schrijver Stefan Hertmans, gebaseerd op de memoires van zijn grootvader die in het Belgische leger vocht. Dit is veelvuldig besproken en - terecht - bejubeld. Ik laat het er daarom bij om het te noemen.

Beide boeken: kopen en lezen!

Barend de Ronden

- Koen Koch: *Een kleine geschiedenis van De Grote Oorlog*, Ambol/Manteau, € 24,95
- Stefan Hertmans: *Oorlog en Terpentijn*. De Bezige Bij, geb. €19,90, als e-book € 14,99

Algemene
Vergadering
donderdag
3 april
2014

Vervolg van pagina 26

2013 was voor ons een jaar van jubilea. In maart werd mijn vrouw 75 jaar en in juli werd ik 75 jaar. In november waren we 50 jaar getrouwd. We ontvingen voor zowel mijn verjaardag als voor ons huwelijksjubileum cadeau-bonnen en fraaie bossen bloemen.

Piet Boer, Kortenhoef

Heel veel dank voor uw gelukwensen, vergezeld van een prachtig feestboekje naar aanleiding van onze gouden bruiloft.

*Cas en Hansje Burger-Broekhuizen,
Doesburg*

Heel erg leuk en blij met de VVV-bon die ik voor mijn 75e verjaardag mocht ontvangen. Hiervoor mijn hartelijke dank.

*Mevr. D.M. de Nooy-van der Weide,
Hilversum*

Ik wil; u hartelijk danken voor de VVV-bon die ik voor mijn 75e verjaardag mocht ontvangen.

Mevr. G.P. Weeren, Hilversum

Hartelijk dank voor de felicitaties en de VVV-bon die ik op mijn 75 verjaardag ontving. Een gewaardeerde attentie.

Carl Pohlmann, Rijswijk

Graag wil ik u bedanken voor de VVV-cadeaubon die ik mocht ontvangen voor mijn 75e verjaardag.

Nico Jansen, Leiderdorp

Graag willen wij VGOMedia heel hartelijk danken voor de cadeaubon die we kregen ter gelegenheid van ons 55-jarig huwelijk.

*Han en Joya Baartmans,
Maartensdijk*

Hoe moeilijk de tijden ook zijn, u gedenkt de ouder wordende collega. Dank voor de bon t.g.v. mijn 85e verjaardag en sterkte bij uw werk in de komende tijd.

A.R. Eygenhuysen, Hilversum

Met mijn 75e verjaardag was ik bij mijn dochter in Amerika en des te groter was de verrassing om bij thuiskomst een VVV-cadeaubon bij de post te vinden en kort daarna toch nog een prachtig bloemstuk van PNO bezorgd te krijgen. Ook namens mijn vrouw Rosa heel hartelijk bedankt.

Rolf Smit, Axel (Zws.-VI.)

Jaarverslag 2013

Vervolg van pagina 9

PNO Media

Een delegatie van het bestuur van VGOMedia vergaderde in 2013 driemaal met de voorzitters van PNO Media. Alle vergaderingen vonden plaats na de korting op de pensioenen; de discussie daarover was in 2012 uitgebreid aan de orde geweest en werd niet herhaald. Wel werd vooruitgekeken naar 2014. De dekkingsgraad bleef tot het laatste moment een spannend onderwerp. Ook de communicatie over de korting per 1 april 2013 is aan de orde geweest. Een ander gespreksonderwerp was de opschorting van de gesprekken tussen het PNO-bestuur en het bestuur van het Pensioenfonds voor de Grafische Bedrijven over een mogelijke fusie. En uiteraard is veel aandacht besteed aan de contouren van het nieuwe pensioencontract en aan de toekomstige bestuursstructuur (governance) van PNO Media. Het bestuur van PNO Media sprak zijn voorkeur uit voor een paritair bestuur waarin ook gepensioneerden zullen zijn vertegenwoordigd. Ook de instelling van een Raad van Toezicht is aan de orde gekomen. Tenslotte is opnieuw aandacht gevraagd voor de verstrekking van naam- en adresgegevens van toekomstige gepensioneerden. Dat blijft een heel belangrijk punt

voor VGOMedia, want als de toekomstige gepensioneerden niet door ons bestuur kunnen worden benaderd, dreigt een gestage teruggang in het ledental. Voorzitter Ton Tekstra van PNO Media had zitting in het panel over het onderwerp 'Wat kun je nog doen met je pensioen...' van de Algemene Ledenvergadering van VGOMedia in het voorjaar.

Deelnemersraad

In 2013 zijn verkiezingen gehouden voor een nieuwe Deelnemersraad. Behalve Arie Smit, die er nog maar één termijn in de raad op had zitten, waren alle leden van het 'smaldeel' van VGOMedia in de Deelnemersraad aftredend en niet herkiesbaar. Er zijn in totaal vijf zetels in de Deelnemersraad voor gepensioneerden beschikbaar, en er waren zes nieuwe kandidaten namens VGOMedia. Deze hebben zich in de Algemene Ledenvergadering in april 2013 aan de leden voorgesteld. Uiteindelijk bleken er vier zetels beschikbaar voor zeven gegadigden: de zes kandidaten van VGOMedia, en een kandidaat van CNV Dienstenbond Media. Om de vierde zetel is een heuse strijd gevoerd. Op die zetel is, na een bezwaarprocedure, een kandidaat van VGOMedia benoemd. Op de 'vijfde' zetel was de kandidaat van FNV Kiem-NVJ, Leo de Grave, benoemd.

Het smaldeel kreeg na de installatie in juni 2013 meteen te maken met een groot aantal adviesaanvragen in verband met de op handen zijnde wijzigingen in de

pensioenwetgeving, speciaal voor wat betreft de governance en het nieuwe pensioencontract.

Vereniging en bestuur

Ook voor het bestuur was 2013 weer een druk jaar. Er werden negen bestuursvergaderingen gehouden, over de meest uiteenlopende onderwerpen. De vertegenwoordiging van de gepensioneerden in het bestuur van PNO Media was een veelbesproken onderwerp, net als de ledenvering. Maar ook in het bestuur was de beroering rond de korting van de pensioenen groot, en die is in bijna alle vergaderingen wel aan de orde geweest. Aan de hand van de verslagen van de besprekingen met de voorzitters van PNO Media heeft het bestuur aan-

dacht besteed aan de toekomstige bestuursstructuur van het fonds. Dat ging overigens verder dan de benoeming van een of twee gepensioneerden in het bestuur. Ook de instelling van een Raad van Toezicht, het verdwijnen van de Deelnemersraad, de instelling van een Verantwoordingsorgaan nieuwe stijl - waar te zijner tijd weer nieuwe verkiezingen voor nodig zullen zijn - en mogelijk van een Pensioenraad, zijn de revue gepasseerd.

Het onderwerp solidariteit is regelmatig van alle kanten tegen het licht gehouden, speciaal naar aanleiding van de uitkomsten van het door PNO Media geïnitieerde risicobereidheidsonderzoek en de discussie over solidariteit tussen

gepensioneerden en deelnemers of 'oud en jong', waar nog eens extra de nadruk op kwam te liggen door een artikel in de Volkskrant van 1 oktober 2013. In alle reguliere bestuursvergaderingen is met een vertegenwoordiging uit de Deelnemersraad van gedachten gewisseld over de in de raad aan de orde zijnde onderwerpen. Als nieuwe bestuursleden traden in april 2013 Oda van Ginneken en in november 2013 Ruud Leyendekker in functie.

Het bestuur bestond op 31 december 2013 uit de volgende personen: Arie Smit, voorzitter, Ynskje van den Brakel Visser, vice

Ook in het bestuur was de beroering rond de korting van de pensioenen groot

voorzitter, Henk Petiet, penningmeester, Madelon van Waart, secretaris, Cor van Dijk, Oda van Ginneken, Ruud Leyendekker, Bob Ris. Oda van Ginneken is erin geslaagd de secretaris op onderdelen van haar taak te ontlasten, en Bob Ris is speciaal belast met de contacten met de redactie van het magazine en de redacteur van de website.

Er werden twee Algemene Vergaderingen gehouden, één op 25 april 2013 en één op 7 november 2013. Op 25 april 2013 werden de kandidaat-leden van VGOMedia in de Deelnemersraad van PNO Media gepresenteerd, en werd een paneldiscussie gehouden over het thema 'Wat kun je nog doen met je pensioen.....'.

Op 7 november 2013 werd bijzondere aandacht besteed aan het thema 'Ouderen en de zorg'. De vereniging had op 31 december 2013 2566 leden.

VGOMedia Magazine en Website

Het VGOMedia Magazine verscheen in 2013 wederom vier maal met in totaal 112 pagina's. Mede door de wisseling van drukkerij slaagde de redactie erin, royaal binnen het vastgestelde budget te blijven. De redactie werd uitgebreid door de komst van Bas Nieuwenhuijsen, voormalig redacteur van het opgeheven Spreek'buis.

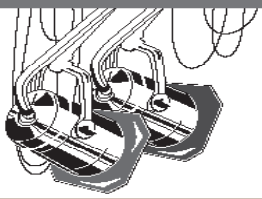
De redactie van de VGOMedia Website wordt sinds oktober 2012 gevoerd door René Teunissen. René heeft langdurig gezocht naar een nieuwe webmaster. Toen dit niet lukte, is besloten de site technisch zo in te richten, dat hij dat voortaan zelf kan doen. Op de site is in het verslagjaar veel aandacht geschonken aan de dekkingsgraad en de ontwikkelingen in pensioenland. De website wordt regelmatig bezocht, maar het kan altijd beter. Het adres van de website is www.vgomedia.nl.

In december stelde het bestuur een nieuw redactiestatuut vast voor zowel website als magazine.

Vacatures

Er waren op 31 december 2013 geen bestuursvacatures, hoewel de opvolging van penningmeester nog altijd aandacht behoeft.

Madelon van Waart, secretaris

VGO's voorjaars- puzzel

Een woordzoeker boordevol radio- en televisiewoorden. Heeft u ze allemaal gevonden, dan vormen de overgebleven letters een toepasselijke zin.

De zoekwoorden staan aan elkaar geschreven in de puzzel en letters kunnen meerdere malen worden gebruikt.

Uw oplossing kunt u tot uiterlijk 25 april 2014 opsturen naar de puzzelredactie, Louis van Hattem, Bijenmeent 10, 1218 GB Hilversum of via email naar Ivanhattem@upcmail.nl. Uit de goede oplossingen worden drie prijswinnaars getrokken, die beloond worden met een cadeaubon van € 7,50.

Prijswinnaars december 2013

J.P. van Riet, Hilversum
M.H. Lunstra, Wassenaar
Jo-An Houdijk, Breda

De oplossing was:

**Koningin of koning, de kerst-
toespraak eindigt zeker met
'ik wens u allen een gezegend
kerstfeest toe'.**

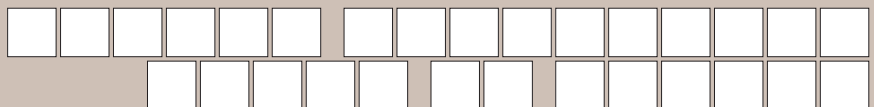
Idee, ontwerp en uitvoering:

Louis van Hattem

Met dank aan de heer

B. Van der Vlist, Blaricum

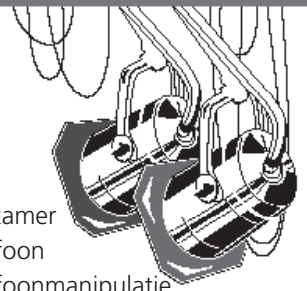
E	I	T	A	L	U	P	I	N	A	M	N	O	O	F	O	R	C	
A	R	E	O	L	V	T	H	C	I	L	Z	P	O	L	O	O	R	
R	S	I	U	B	M	E	E	N	P	O	N	L	E	I	N	V	I	
T	E	N	E	G	E	N	O	O	G	A	S	N	D	S	P	E	E	
I	R	D	E	J	T	R	O	O	M	T	S	U	C	I	N	H	C	
E	E	C	I	N	E	L	L	E	T	F	A	H	B	E	E	L	D	
S	K	A	B	E	L	S	L	E	P	E	R	I	O	P	N	A	M	
T	A	E	G	E	L	U	I	D	R	E	G	I	E	S	R	U	E	
E	R	N	C	A	M	E	R	A	K	E	T	E	N	A	M	A	R	
N	P	E	C	H	E	N	I	H	C	A	M	N	O	O	F	O	M	
F	D	R	E	P	R	E	W	T	N	O	R	O	C	E	D	I	T	
O	E	I	R	E	D	L	I	H	C	S	R	O	C	E	D	D	D	
Y	C	S	T	O	R	I	N	G	R	U	E	M	I	R	G	U	D	
E	O	P	U	E	S	O	L	C	O	E	D	I	V	E	L	T	I	
R	R	E	D	R	E	O	V	T	I	U	R	O	C	E	D	S	C	
E	L	K	A	B	E	L	H	A	S	P	E	L	R	G	N	E	U	
K	U	G	B	S	N	A	L	A	B	T	I	W	E	P	N	I	R	
W	I	N	E	R	E	M	A	K	D	E	E	L	K	T	M	T	D	
I	D	I	E	R	O	T	I	N	O	M	U	L	R	T	S	A	D	
S	S	G	L	C	A	M	E	R	A	I	L	A	E	I	F	T	N	
I	P	N	D	G	N	I	L	E	D	F	A	S	G	N	I	N	N	
T	R	A	T	L	E	T	I	T	V	L	S	E	U	I	R	E	G	
E	E	H	E	D	N	G	E	I	J	P	U	R	T	S	E	T	S	I
U	K	N	C	E	E	C	Z	O	T	X	S	C	H	A	K	E	L	
R	E	I	H	R	H	E	S	I	E	I	T	C	A	D	E	R	T	
T	R	T	N	N	L	T	V	P	O	R	T	I	E	R	T	P	P	
O	M	H	I	C	O	M	M	E	N	T	A	A	R	C	E	L	C	
P	G	C	C	K	L	A	P	P	E	N	E	G	O	L	S	R	E	
S	U	I	U	S	H	O	T	D	U	O	H	R	E	D	N	O	P	
S	L	L	S	I	J	N	E	T	E	I	S	I	W	K	E	R	T	O

R	C	I	M	W	E	E	R	G	A	V	E	R	R
D	R	E	G	N	E	M	D	L	E	E	B	E	E
V	I	D	E	O	E	D	I	T	I	N	G	M	O
E	E	L	V	L	O	E	R	D	T	L	E	A	L
H	C	E	T	O	N	E	E	L	C	E	K	K	V
L	D	R	E	G	I	E	N	B	A	O	A	E	M
A	M	E	L	E	I	D	E	R	D	P	B	L	E
J	E	S	S	I	G	E	R	A	E	S	T	O	E
A	R	E	M	A	C	C	E	N	R	K	H	R	T
D	M	M	A	R	G	O	G	D	L	A	C	T	K
I	T	E	M	E	I	R	A	W	A	P	I	N	A
D	D	U	R	T	I	C	N	E	A	S	L	O	M
J	D	U	C	M	E	E	A	E	N	T	S	C	E
T	I	E	E	I	E	N	M	R	R	E	C	N	R
S	C	R	T	U	V	T	R	M	U	R	H	Z	I
E	U	A	F	R	P	R	O	A	O	A	A	A	A
I	R	E	I	M	A	U	O	N	J	R	K	P	U
T	D	B	L	L	L	M	L	E	E	E	E	P	D
A	D	E	M	I	K	N	F	G	E	M	L	A	I
T	N	O	O	F	O	R	C	I	M	A	C	R	O
N	N	A	L	P	A	M	P	E	X	C	E	A	R
E	G	I	E	A	S	S	I	S	T	E	N	T	E
S	I	N	O	F	E	L	E	T	I	I	T	E	C
E	L	T	E	C	H	N	I	C	U	S	R	N	O
R	T	S	K	E	T	E	L	E	T	I	U	K	R
P	P	O	O	C	S	E	L	E	T	V	M	A	D
L	O	G	N	I	T	H	C	I	L	E	B	M	E
R	E	I	T	R	O	P	K	N	A	L	K	E	R
D	P	E	R	A	T	I	O	N	E	E	L	R	E
T	O	N	E	E	L	M	E	E	S	T	E	R	K

aftellen
 ampex
 ampexregistratie
 apparatenkamer
 artiestenfoyer
 audio
 audiorecorder
 beeldmenger
 beeldregie
 beeldtechnicus
 belichting
 brandweerman
 camera
 cameraketen
 cameraman
 centraalpost
 close-up
 commentaarcel
 controlekamer
 cut
 decorcentrum
 decorluidspreker
 decorontwerper
 decorschilder
 decoruitvoerder
 fade
 film
 filmruimte
 floormanager
 geluidregie
 geluidtechnicus
 geruis
 grammofoonmachine
 grimeur
 irene
 journaalredactie
 kabelhaspel
 kabelsleper
 kap- en grimeruimte
 kapster
 klank
 klappen
 klapvee
 kledkamer
 lichtbak
 lichtinhangning
 lichtvloer

meetkamer
 microfoon
 microfoonmanipulatie
 monitor
 negenoog
 onderhoud
 oortje
 operationeel
 opname
 opnameleider
 opneembuis
 planningsafdeling
 portier
 portiersloge
 prak
 presentatiestudio
 productieleader
 regie
 regieassistente
 regisseur
 rekwisieten
 rekwisiteur
 schakelcentrum
 schakeltechnicus
 shot
 slof
 snel
 speelvloer
 spoel
 spot
 storing
 technicus
 telefoniste
 telescoop
 teletekstredactie
 televisiecamera
 test
 titel
 toneel
 toneelmeester
 video-editing
 video
 vijzel
 vitus
 vloer
 weergave
 witbalans

DE VRIJDAG VAN VREDENBURG

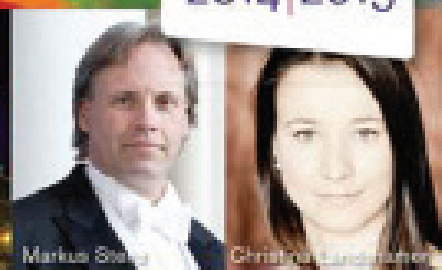

2014 | 2015

SPECIALE AANBIEDING
voor leden VGOMedia

TivoliVredenburg

Markus Stenz

Christina Landshamer

Na zeven seizoenen in Vredenburg Leidsche Rijn keert de succesvolle omroepserie *De Vrijdag van Vredenburg* terug naar de Utrechtse binnenstad, in het gloednieuwe TivoliVredenburg. Om dit te vieren hebben we voor u als lid van VGOMedia een aantal hoogtepunten uit het nieuwe seizoen samengebracht in een vierdelige miniserie met één extra gratis concert. Hierin bijvoorbeeld de prachtige *Mis* opus 85 van Dvořák.

Voor dit abonnement betaalt u slechts € 99,- in plaats van het normale tarief van € 180,-. U kunt de concerten ook afzonderlijk bestellen, voor € 27,- per concert (normaal tarief € 32,-). Toegangskaarten zijn inclusief garderobe, programma-boekje, pauzedrankje en een inleiding voorafgaand aan het concert.

Ongeëvenaarde akoestiek in de Grote Zaal

De concerten van De Vrijdag van Vredenburg zullen plaatsvinden in de Grote Zaal van het vroegere Muziekkentrum Vredenburg. Deze is bewaard gebleven vanwege zijn ongeëvenaarde akoestiek. Hij is geheel

gerenoveerd en naadloos ingepast in de spectaculaire nieuwbouw.

Meer informatie en foto's vindt u op de Facebook pagina van TivoliVredenburg.

Zo bestelt u uw abonnement of losse kaarten

Stuur een mail met uw naam, adres en telefoonnummer naar info@vredenburg.nl en uw abonnementen en/of losse kaarten worden tijdig toegestuurd.

Concerten

Aanvang 20.15 uur
Inleiding 19.30 uur

Openingsconcert

VRIJDAG 19 SEPTEMBER 2014

EXTRA CONCERT

Radio Filharmonisch Orkest

Groot Omroepkoor

Michael Schonwandt dirigent

Eva Hornýáková sopraan

Janina Baechle mezzosopraan

Andrew Schroeder bas-bariton

Berlioz: *Le roi Lear*

Wagenaar: *Areus de Phédra*

Dvořák: *Mis* opus 86

DONDERDAG 16 OKTOBER 2014

Radio Filharmonisch Orkest

Markus Stenz dirigent

Vilde Frang viool

Ives: *The unanswered question*

Korngold: *Vioolconcert*

Mahler: *Wijde symfonie*

VRIJDAG 12 DECEMBER 2014

Radio Filharmonisch Orkest

Groot Omroepkoor

Philippe Herreweghe dirigent

Christina Landshamer sopraan

Ingeborg Gillebo mezzosopraan

Maximilian Schmitt tenor

Sebastian Kohlhepp tenor

Florian Boesch bas

Mendelssohn: *Psalm 42 'Wie der Hirsch schreit'*

Schubert: *Mis* nr. 6 in Es D 950

VRIJDAG 21 NOVEMBER 2014

Concertgebouw Kamerorkest

Amihai Grosz altviool

Mendelssohn: *Sinfonia* nr. 10 in b

Schubert: *Sonate 'Arpeggione'* bewerking voor altviool en strijkorkest

Dvořák: *Nocturne*

Brahms: *Strijkkwartet in a* opus 51 nr. 2

VRIJDAG 13 FEBRUARI 2015

Residentie Orkest

Thomas Zehetmair dirigent

Martine van der Loo fluit

Danielle Riegel harp

Mozart: *Adagio en fuga* KV 546

Mozart: *Concert voor fluit harp en orkest* KV 299

Regier: *Variaties* over een thema van Mozart

WIJZIGINGEN VOORBEHOUDEN

www.devrijdagvanvredenburg.nl

Wij heten u graag van harte welkom op de vrijdagavond in TivoliVredenburg!